

Karel de Stoute, hartog van Bourgondie, graave van Holland, Zeeland, enz. : treurspel

<https://hdl.handle.net/1874/372064>

984
K A R E L

DE

STOUTE,

HARTOG VAN BOURGONDIE,
GRAAVE VAN HOLLAND,
ZEELAND, enz.

TREURSPEL.

DOOR

PIETER VERHOEK.

AMSTELDAM,

By de Erven van J. LESCAILJE en DIRK RANK,
op de Beursfluis. 1724.

Met Privilegie.

R. A. R. L. L.

STOUT.

HARTOG & BOURGONDIÉ,

GRAVE, HOLLAND.

EXCELLENT,

Y. R. T. R. W. E.

FOR

THEIR BROTHERS.

LA M. T. E. D. A. M.

By the University of Leiden, in the year 1722.

Printed in Leiden, 1722.

and sold by

AAN DEN
 WELEDELEN HEER
 EN M^r.
 GEERARD BACKER.

DE aloude Dichters toonde in hun gedichten zaaken,
 Welk plagten hunnen Vorst, of Vaderland te raaken,
 Den volke, en 't geviel den Landzaat, als hy zag
 't Geen over eeuwen lang gebeurde, of op dien dag
 Geschiede, door dien t' hem 't geheugen dee verklaaren.
 Wy, latende al 't gedruis van Trooje en Thebe vaaren,
 Een afgeschreve stoffe, en yder een bewust,
 Belanden, als zy ook wel eer, op eigen kust;
 En koozen eene stof omzichtig; want van veele
 Geschiedenissen schikt zich weinige ten speele,
 Dan daar de zaak geheel, en een en enkel draaft,
 De tyd is opgemerkt, de plaats staat vast gestaaft.
 Maar of wy hier den band wel voegen en ontknoopen,
 De deelen hechten tot dat zy ten einde loopen,
 En uit elkanderen afvloeijen zonder dwang,
 Eene evenredenheid der leden, t' saamenhang,
 Welsprekens verrewen zyn voegelyk verdreeven,
 Gezonde leeringen ten zedeles geschreeven,
 Naar perzонаадjes drift de redenen gepast,
 Of die, van voor tot eind, zich zelfs gelyk, zyn last
 En eigenschap behoud, staat ons nu af te wachten
 Naar yders oordeel valt; indien wy maar betrachten
 't Vermaakelyk en nut te mengen, te doen zien
 Hoe 't paerd der ziele, kwaad te temmen, te gebiën,

Zegt Plato, de eerlyke en heilzaame gedachten
Versmyt, de onmaatige wellustigheên, in krachten
Als wilde beesten, elk aanvallen; hoe de straf
Het kwaaddoen volgt, welk valt van zelfs in eigen graf,
't Geweld in 't eind noch voor gerechtigheid moet bukken,
Want leeringen zyn 't zout van alle treurspelsstukken;
Belchieten wy ons wit; maar meest indien ons de eer
Gebeurde dat het u gewaardige, myn Heer,
Uit de ed'le en gryze Stam der Backeren gebooren,
Ons Hartogs Karels Recht goedgunstig aan te hooren,
Zo groot een treurstof als men ooit by de oude vond,
Uit 't Spaansch of Fransch geweest, maar Nederlandschen
grond;
Dan zullen wy, vol moeds, van uwe gunst gewaagen.
't Word u eerbiedig en galhartig opgedraagen

Door Uw Edrs.

Allerverpligste Dienaar

PIETER VERHOEK.

C O P Y E

V A N D E

P R I V I L E G I E.

DE Staten van Holland ende Westvriessland doen te weten, alsoo ons vertoont is by de Regenten van het Burger Weeshuis ende Oude Mannenhuis der Stad Amsterdan, en, in die qualiteyt, te samen eygenaars, mitsgaders Regenten van den Schouburg aldaar, dat sy, Supplianten, sedert eenige Jaren hebbende gejouisseert van onsen Oetroye of Privilegie van dato 21 Mai 1699. waar by wy aan hen Supplianten, in hun qualiteyt hadden gelieven te consenteren, accorderen ende Oetroyeren, dat sy, gedurende den tyd van vyftien eerst achter een volgende Jaren, de Wercken, die doenmaals ten dienste van het Tooneel reets gedrukt waren, ende van tyd tot tyd, nog vorder in het ligt gebracht, ende ten Tooneele gevoert soude werden, alleen soude mogen drukken, doen drukken, uytgeven ende verkopen, nu ondervonden, dat de Jaren, by het voorgemelde ons Oetroy of Privilegie ge, naamt, op den 21 dezer Maand Mai was komen te expireren; ende dewyl de Supplianten ten meesten dienste van de Schouburg, (waar van hunne respectieve Godshuysen onder andere mede moesten werden gesuffenteert,) de voorgemelde Werken, soo van Treurspellen, Blyspellen, Kluchten, als anders, die reets gedrukt, en ten Tooneele gevoert waen, of in het toekomende gedrukt, en ten Tooneele gevoert soude mogen werden, geerne alleen, gelyk voorheenen, soudent blyven drukken, doen drukken, uytgeven en verkopen, ten eynde deselve Werken, door het nadrukken van andere, haar luyfter, soo in taal, als spelkonst, niet mogten komen te verliesen, dog dat sulks aan hen Supplianten, na de expiratie van het bovengemelde ons Oetroy; en sulks

na den 21 Mai dezes Jaars 1714. niet gepermitteert soude wesen, soo
vonden sy Supplianten hun genootsaakt sig te keeren tot ons, onder-
danig verzoekende, dat wy aan hen Supplianten, in hare bovenge-
melde qualiteyt, geliefden te verleenen prolongatie van het voorsz.
Octroy of Privilegie, omme de voorsz. Werken, soo van Treurspellen,
Blyspellen, Kluchten als andere, reets gemaakt en ten Tooneele ge-
voert, en als nog in het licht te brengen ende ten Tooneele te voeren,
den tyd van vyftien eerst achter een volgende Jaren, alleen te mogen
drukken en verkopen, of te doen drukken en verkopen, mer verbod
aan allen andere op teekere hoge penen, by ons daar regente statueren
in communi forma; So is't dat wy de sake, ende 't voorsz. verzoek
overgemerkt hebbende, ende genegen wesende, ter bede van de Sup-
plianten, uyt onse rechte wetenschap, Souveraine magt en autoriteyt,
deselve Supplianten geconsenteert, geaccordeert ende geoctroyeert
hebben, consenteren, accorderen ende octroyeren, haar by deesen,
dat sy, gedurende den tyd van vyftien eerst agter een volgende jaaren
de voorsz. Werken, soo van Treurspellen, Blyspellen, Kluchten als
andere, reets gemaakt ende ten Tooneele gevoert, en als nog in't licht
te brengen, ende ten Tooneele te voeren; binnen de voorsz. onse
Landen alleen sullen, by continuatie, mogen drukken, doen drukken,
uytgeven en verkopen, verbiedende daarin allen en een ygelyk, de
voorsz. Werken, in 't geheel ofte ten deele, naar te drukken, ofte
elders naargedrukt, binnen den selven onsen Lande te brengen, uyt te
geven, of te verkopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte, in-
gebragte, ofte verkogte exemplaren, ende een boete van drie honderd
guldens, daar en boven te verbeuren, te appliceren een derde part voor
den Officier, die de calangle doen sal, een derde part voor den Armen
der Plaatsen daar 't casus voorvallen sal, ende het resterende derde
part voor de Supplianten, alles in dien verstande, dat wy de Supplian-
ten met desen onsen Octroye alleen willeude gratificeren tot verhoed-
dinge van hare schade door het nadrukken van de voorsz. Werken,
daar door in genigen deele verstaan den inhoud van dien te autori-
seren, ofte te advoueren, ende veel min de selve onder onse Protexie
ende bescherminge eenig meerder credit, aansien, of reputatie te ge-
ven, nemaar de Supplianten in cas daar inne iets onbehoorlyks soude
influeren, alle het selve tot haren laste sullen gehouden wesen te ver-
antwoorden, tot dien eynde wel expreffelyk begeerende, dat by aldien
sy dese onsen Octroye, voor de voorsz. Werken sullen wilsen stellen,
daar van geen geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie sullen mo-
gen maken, nemaar gehouden sullen wesen het selve Octroy in 't ge-
heel, en sonder eenige Omiffie, daar voor te drukken, ofte te doen
drukken, ende dat sy gehouden sullen syn een exemplaar van de
voorsz. Werken, gebonden en wel geconditioneert, te brengen in de
Bibliotheecq van onse Univerfiteyt tot Leyden, ende daar van behoor-
lyk

lyk te doen blyken, alles op pene van het effect van dien te verliezen, ende ten eynde de Supplianten desen onsen Octroye ende consente mogen genieten als naar behooren, lasten wy allen ende een ygelyk, die 't aangaan mag, dat sy de Supplianten van den inhoud van desen doen laten ende gedogen, rustelyk, vredelyk, ende volkomentlyk genieten ende gebruyken, cesserende alle beler ter contrarie. Gedaan in den Hage, onder onsen grooten Zegele, hier aan doen hangen op den drie en twintigsten Mai, in 't Jaar onses Heer en Zaligmakers, seventien honderd en veertien.

A. HEINSIUS.

Ter ordonnantie van de Staten

SIMON VAN BEAUMONT.

De Regenten van 't Wees- en Oude Mannenhuis hebben, in haar voorschreven qualiteit, het recht van deeze Privilegie voor KAREL DE STOUTE, *Treurspel*, vergund aan de Erfg. van J. LESCAILJE en DIRK RANK.

In Amsteldam, den 11 Maart 1724.

VERTOONERS.

KAREL DE STOUTE, *Hertog van Bourgondie, Graave van Holland, Zeeland, enz.*

REIMOND, *Stadhouder van den Graave in Zeeland.*

VREDEGOND, *Vrouw van Burgerhart.*

BURGERHART, *Man van Vredegonde.*

DIDERIK, *Boezemvriend van Reimond.*

ADA, *Vertrouwde van Vredegonde.*

FRANK VAN BORSELEN, *Graave van Oostervant, oud Oom van Vredegonde.*

NIKOLAAS, *Graave van Kampobasse, Oom van Reimond.*

GYSBRECHT, *Hofmeester van den Stadhouder.*

ZWYGENDE.

Uitbeemsche Vorsten, Baanderbeeren, Ridderen, Knaapen en Gevolg.

HET TOONEEL

Is te Middelburg, in Zeeland, in de Hofzaal van den Stadhouder.

HET TREURSPEL

Beginnd en eindigd in cenen Zonneschyn.

KAREL DE STOUTE, TREURSPEL.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

VREDEGOND, ADA.

VREDEGOND.

Elaas! myn hartvriendin, die myn geheimen weet,

En nu, met my, hier in des Landvoogds voorzaal treed,

Dus vroeg, om eer hy gaat ten hooft uit, hem te spreken
Voor de onschuld van myn man, zo zonneklaar gebleeken;

En echter door geweld, van myne zy geligt

Ten bedde uit, en, ô smart! met landverraad betigt.

Wat raad in dit geval? hoe staan wy ons te draagen?

Of ik, met u verzeld, men moet toch alles waagen,

De Landvoogd viel te voet, en bad om lyfsgenaâ,

Het kwam ons moogelyk in deze nood te staâ?

ADA.

O neen! vrouw Vredegonde, uw stamhuis lyd geen smetten,

Genaâ verzoek men voor verstoorders van de wetten,

Verraders, schelmen, en misdaadigen ter nood.

Uw mans onnoozelheid staat voor alle oogen bloot.

Zyne onschuld is bekend; gy moet den Hartog wachten;

Hy zou nu laatzte Sluis in Vlaanderen vernachten,

En van deez' dag zien wy hem licht'lyk te gemoed,

De brief uws Ooms, die hem vast navolgt in zyn stoet,

Bericht hoe dat de Vorst de zaak wil ondertasten.

VREDEGOND.

Maar, of de schelmen ons nu in die tyd verraschten?

A

Te

Te middernacht heeft my deez' tydinge verbaaft,
 Hoe dat het vonnis van zyn dood als was verhaaft,
 En tegens meening ook gantsch strenglyk uitgesproken.
 Ik, na deez' droeve maar had de oogen naau gelooen,
 Door vaak en droefheid, of ik droomde dat ik ging
 In onzen bloemhof, daar een jeugdig roosjen hing,
 Ik plukten 't van zyn steel, en ging wat nederleggen,
 Voor 't steeken van de zon, in schaduwe der heggen
 En lustprieelen, op een kruidbed van kamil;
 Terwyl een vaale pad, van gift gezwollen, stil,
 En eer ik 't dacht, beklom den boord van myn gewaaden;
 En spoog zyn slymig gift op de ed'le roode bladen
 Der roos, uit zinlykheid op myne borst gevest:
 Ik ys, ik schrik, ik schreeuw, en vlugtig al myn best,
 Spring op, ontslaâ my van het schrikdier; onder 't vlugten
 Geraakt myn sluijer vast in doornen; ik hoor zuchten,
 En roep; myn man, myn lief, waar zyt gy? hy verscheen,
 Maar, ach! heel anders van gedaante als wel voorheen;
 Hoe min gelek hy dien helt Burgert, braaf van adel,
 Die rustig, voor het land, zich waagden in de zadel,
 Of met den tabbaard plag te treden na den raad;
 De blonde haarlok droop van bloed, een doods gelaat
 Misverfden 't aangezicht, ik greep om hem te kussen,
 En de oorzaak van deez' ramp te vraagen, ondertussen
 Omarmde ik de yd'le locht; en hy ontging door 't kruid,
 En sprak; vaar wel myn vrouw, reeds weduw, en weêr bruid.
 Een sidderende schrik en angst ontsloot my de oogen,
 Ik vond my wakker, en, door dezen droom, bedroogen.
 Maar die my aanhangt als een voorspook van myn druk;
 Gewis, deez' naare droom speld enkelde ongeluk.
 De Landvoogd is die pad, vol gift en geile driften,
 Hy gaat myn kuifheid na door listigheid en giften,
 En, nu hy ziet zich zelf, zyn list, en schat veracht,
 Raad wanhoop hem geweld, en moord, en vrouwekracht.
 Een woedend onweêr dreigd ons schriklyk op te koomen;
 Gelyk de donder die van verre word vernomen.
 De dikke en zwarte locht dryft traaglyk tegenwind,

TREURSPEL:

3

Het weêrlicht langs de kim, het balderen begint
Te naad'ren meêren meêr, elk bergt zich onder daken;
De duistere locht bestaat een helle gloed te braaken,
De wolken t'saamgepakt, die scheuren dat het stort,
De orkaanen, tegen een afgryfelyk aangehort,
Verdubbelen, en slaan den regen, dat de linden
En stranden huilen, op het bulderen der winden.
Ik zoek dit onweêr door voorzichtigheid te ontgaan
Ach! hoe is my het hart met droefheid overlaân;
Terwyl ik tracht om uit dit zwaar gevaar te raaken.
Daar komt hy aan, ik schroom dien dwingeland te genaaken.
Maar, ach! de nood gebied, en dwingtme al't geen ik kan
My te onderwinden tot herstelling van myn man.

TWEEDE TOONEEL.

REIMOND, VREDEGOND, ADA.

W REIMOND.
Ie komt ontydig ons zo vroeg dus lastig plaagen?

VREDEGOND.

Heer steechouder, neig uw ooren tot myn klaagen,
Ei! geeft my Burgerhart, verlos hem van 't gevaar,
De tyd zal de onschuld noch ontdekken naakt en klaar.
De zon der waarheid breekt de mist der duistre logen.
Geef uitstel van zyn dood, de zaak diend overwogen;
De onnoosle is in het minst' geen landverraad bewust.

REIMOND.

Mevrouw, gy komt te laat, zyt in uw ramp geruff,
Zyn vonnis is alreê geveld, en uitg-sprooken;
Die hofslang lag in 't groen arglistiglyk gedooken,
Zyn laagen zyn ontdekt, en wy voor 't gift bevryd.

VREDEGOND.

Het schaadlyk logengift ondekt men door den tyd.
De vrbomste staat ten doel der lasterlyke monden,
De nyd en de afgonst spard den muil om elk te wonden.
De loogen is, als sneeuw, die 't land bedekt en spreid
Zyn vlokken daar een zand, en diepe kleiweg leit;

KAREL DE STOUTE;

Maar als de waarheids zon, door held're en warme straalen;
 Deez' ted're witheid smelt, 't bedrieglyk sneeuw, der daalen;
 En heuvelen begeeft, dan kend men 't vuile slyk,
 En krygt van 't waar gestalt der rechte gronden blyk.

REIMOND.

't Was in myn magt nooit een verraader te vergeeven,
 En 't lyf te schenken als zyn vonnis was geschreeven;
 Dit kan de Vorst alleen, als Graaf van Zeeland, doen.

VREDEGOND.

Wy bidden, schort het recht, en wilt zyn dood verhoën,
 De Vorst is voor de hand, men wacht hem alle daagen,
 Of te allen uuren, zo wy hoorden straks gewaagen.

REIMOND.

Te meêr ben ik verpligt, het vonnis ga zyn gang.
 Deez' tweespalt heeft geduurd wel honderd jaaren lang;
 Want sederd Vrouw Margriet, de Keizerin, de Landen
 Aan Wilhem haaren zoon, als Ruwaard, gaf in handen,
 En hy haar 't jaarlyks geld, dat zy bedong, niet gaf,
 Maar trok in Beijeren, en stond 't gebieden af,
 En zy in Henegouw bleef ledig in haar luste,
 Doen wierd die twist geteeld, die sedert 't Land ontruste,
 Al de Adel deelde zich in Hoeks en Kabeljow's,
 Den eenen was goed Graaf's, en de ander weêr goed vrouws,
 De moeder en het kind, elk richte hun banieren;
 De Maas zag fluks hier op twee dapp're vlooten zwieren,
 En bruischen snel door een. de koggen sterk bemand,
 Geklampt, verheerd, gesleept, gezonken en verbrand,
 En vond zyn zilv're stroom, beklaaglyk, twee getyden,
 Geverst met edel bloed, door het verschriklyk stryden.
 Van doen af stak de toorts de slooten in den brand,
 Ontheist'rende al 't gehuchte in 't rond ten platten land,
 Geweld, bedrog, en twist, drie hellsche raazernijen,
 Schuimbekken dol van wraak, deez' smeed verraaderijen;
 Die richt aan muur en trans de stormleer op by nacht,
 En wekt zyn vyand uit de slaapzugt al te onzacht; (pen.
 Een ander doet door 't zwaard het bloed ten strot uit tap-
 Men vangt, men spant, en stuurt elkand're in ballingschap-
 pen; En

T R E U R S P E L.

En wat de vorsten deên, tot weering van dit kwaad,
 Het vuur was al te diep gekankerd in den staat;
 Maar hertog Karel gaf ons last dit uit te snyden.
 'k Gebiede u, die zig rept, wie 't zy, aan wederzyden,
 Te straffen aan den hals; indien ik Duits en Waal,
 En 't moedig Vrankryk heb doen sidd'ren voor het staal;
 Het wrevelige Luik de vlam stak in haar daaken,
 En hoorde, vier myl veer, de gloed als stopp'len kraaken,
 En knappen, daar de nacht voor vuur en vlam verdween,
 En yder 't hart ontzong, die 't licht op 't aanschyn scheen,
 Ik zweer, ik zal deez' brand, die 't land verzengd, verstikken;
 Zo sprak hy, sel gestoord, en sloeg twe gloende blikken,
 Van gramschap op in 't slaan voor zyne borst met kracht,
 Dat zyne halsband, ryk van schat, de ridderdragt,
 Het ed'le goude vlies van deez' beweging trilde.
 Hy wandelden een wyl eer dat hy zich noch stilde.
 Ik ken zyn zeden als hy zig gestoord bevind:
 Maar quam hy nu, en vond my traag in staatbewind,
 Zyn strenge last misbruikt, dan wou 't 'er euvel daagen.
 't En lust ons niet het lyf en leeven dus te waagen.
 De heersching van den Vorst lyd hoon noch scherts, ô neen!
 Terwyl wy sidd'rend vast een wigtig ampt bekleên.
 Ontschuldig ons, helaas! wy kunnen niets beseffen,
 Tot hulp, schoon medelyde ons 't harte komt te treffen,

V R E D E G O N D.

Gaat u aan 't harte, en zyt gy voor den Vorst beducht,
 Die errensthaftiglyk 't recht handhaafd zonder zucht;
 Gelyk in 's Gravenhaag noch onlangs is gebleeken,
 Daar hy drymaal ter week het vonnis heeft gestreeken
 In koning Willems zaal, een yder gaf kort recht?
 Zo zie, hoe gy deez' zaak regtvaardiglyk beslegt:
 Vergaapt u niet te licht aan loogenschilderijen, (myen.
 Die 't waar van 't vals schift, kan 't verbystrend doolpad

R E I M O N D.

Wy weeten onze pligt, en 't amt ons toevertrouwd.

V R E D E G O N D.

Zo zie dat gy hier in de rechte heirbaan houd.

REIMOND.

Hy houdze, die verricht het geen hem is bevoolen.

VREDEGOND.

Hy mist die in het punt der zaaken komt te doolen.

REIMOND.

Dat geld hen uit wiens mond hem'tvonnis word ontvouwt.

VREDEGOND.

't Geld hem die valsheid lyd en heeft in zyn gewout.

REIMOND.

Gy noopt my tot myn pligt om valsheid streng te straffen,
En wederhoud my als ik daar in raad zou schaffen.

VREDEGOND.

Wat valsheid heeft myn man, myn Burgerhart begaan?
 Wat legt men hem te last? wat is 't, wie klaagt hem aan?
 Zyn trouw is 't vaderland stantvastelyk geblecken,
 Nooit is hy eenen voet van 't spoor des deugds geweeken,
 Schoon nu een valsche tong zyn goede naam beklad.

REIMOND.

Verdagt was hy al lang op 't land en in de stad,
 Getuigen gaaven ons zyn misdaads klaare blyken.

VREDEGOND.

Getuigen omgekocht door volk van haars gelyken
 't Is bitt're laster is 't, die leugenen verbreid,
 De onschuldige beticht, de onnoos'len laagen lyd; (ten
 Wat zwaard was oit zo scharp? wat vuur gaf zulk een bit
 Als laster, een Sireen, die in het hart gaat zitten,
 En jeukende ooren weet te dwingen na haar zang?
 Het weifelend gerucht, als de op en nedergang
 Der baaren, streeft de vlugt des vogels, ja, de winden,
 In snelligheid, voorby; waar laster zich laat vinden,
 Vliegt 't haatelyke woord, als van een styven boog,
 En wond, waar op zymikt, met haar afgunstig oog,
 Schoon dat den lyder dood, of elders is vervaaren;
 Die 't hoord geloofd en kan zyn gramschap naau bedaaren;
 Op eene onnoos'le, die onweetende is gewond;
 Een swarm van achterklap, uit deez' kwetsuur, terstond
 Aan 't snorren van de wind der spraak als op geheven,

En

En door de vleugelen der tongen voortgedreven,
 Dringt yders ooren vol. deez' gruuw'len zyn 't alleen
 Die u vervoeren, en verdooven voor myn reën.
 Verwerp het vals gerugt, vuile achterklap en 't schelden,
 Maar laat de onnozelheid myns mans toch by u gelden.

REIMOND.

Hou op, het deerd my dus te aanschouwen 't liefgezig,
 Een zonneglans, die door een wolk van traanen licht.

VREDEGOND.

Helaas!

REIMOND.

Waarom misgund gy my 't gezicht der oogen?
 Ze onsteeken in myn hart een lieflyk meededoogen.
 Deeze uchtenddouw, die langs het roos en leelyblad
 Der kaaken, als kristal, en blanke paalen spat,
 Ontvonkt my 't hart vol vuur, dit water doet my branden.

VREDEGOND.

Ach, een wellustige vat overal, met schanden,
 Gelyk de tonder, 't vuur, waar dat hy de oogen slaat.

REIMOND.

De rooze, en lelyen, die de ed'le daageraad
 Verliefd belonkt, en wenscht met handen vol te plukken,
 Te vlechten tot een krans, om 't blonde haar te omdrukken,
 En goude ruiten, staan verwellikt en verlept.
 By 't schoon dat vrouw natuur op deze kaaken schept.

VREDEGOND.

Onschuldig my, ik bloos om uwe dartelheden.

REIMOND.

Wat heb ik om uw liefde, aldruk, en smart geleden.
 De maaijer, klam van sweet, slaat nu ten dardemaal,
 In 't goudgeel kooren, met zyn sikkel, scharp van staal;
 Terwyl ik afgemat van minne in 't hart ga kwynen.
 En schoon de nacht my 't oog verblind met haar gordynen,
 De liefde schilderd my uw schoonheid, braaf van leest,
 En schetst uwe omtrek in myn rustelooze geest.
 De leedigheid, die elk verkwikt, onrust myn zinnen.

VREDEGOND.

Uw leedigheid leide eerst de grond tot eerloos minnen.

8 (KAREL DE STOUTE;

Nu holt die raazerny te schandlyk buiten spoor,
Verwerpt den toom, en geeft geen redenen gehoor.

REIMOND.

Helaas! wie kan de magt der liefde tegenstreeven?
Uw schoonheid, scherper dan een snelle schicht gedreeven?
Door de afgerechte vuist, trof my door't oog, in't hart,
Ik, tot verligting van deez' bitt're minnesmart,
Ging duizendmaal by daag en nacht uw huis omwaaren,
En zag ik u, ik liet straks de oogen op u slaaren:
'T vermaak van dit gezigt drong door tot in myn ziel,
En drukte daar het geen 't welk my zo wel beviel
Als in een spiegel, uw gedaante, geest, en gaaven,
Dus prent de min 't geliefde in harte van zyn slaaven,
Zy achten niet dan 't geen daar 't minnende op staat.
Ik toonde al zuchtende u myn deerelyken staat,
En dorst, doch stamelend, myn minnesmart ontdekken,
En proefden 't al, waar door de vrouwen zyn tettekken,
Vergeefs, ik zie, helaas! hierom myn dood te moet,
Gy valt om Burgerharts verlossing my te voet,
Maar kond ons beide, zo gy wilt, gelukkig maaken,
Hem uit zyn kerker, my uit uwe boeijens slaaken,
Zo ge onderlinge min betoonen wilt aan my.
Hoe weinig, Vreedegond, kend gy uw heerschappy,
'K verzoek dit, als uw slaaf en minnaar, te verwerven,
Als stedehouder voor uw man, die staat te sterven.
Nu hangt het leeven van ons beide aan uw onthaal,
Met my te dooden dood ge ook tevens uw gemaal,
Rukt wanhoop my na 't graf, zyn val is niet te myden.
Maar ach! bedenk u, en heb deer'nis met myn lyden;
Toont dat gy zyt een vrouw medoogende om myn druk,
En ook een gemaalin tot Burgerharts geluk.

VREDEGOND.

Wat komt my over? ach! wat moet ik hier niet hooren?
Ik kende nimmer man dan die ik heb verkooren.

REIMOND.

Mevrouw, het blyft geheim begunstigt slechts myn min,
Zo zal ik Burgerhart ontslaan, naar uwen zin,

In voorige eer weërom en oude luister stellen.
 Gy keerd u om, en schynt gestoord uw geest te kwellen
 Met droefheid, ei! bedaar, bedenk u in der haast,
 Uw man is reeds gedoemd. gy staat versteld, verbaast:
 Schep moed, mevrouw, ik zal hem't leeven wedergeeven
 Indien ik u geniet, of anders hem doen sneeven,
 Ga, overleg dit, en kies wys'lyk en bedaard.
 Het leeven van uw man is deze gunst wel waard.

D A R D E T O O N E E L.

V R E D E G O N D, A D A.

V R E D E G O N D.

A Ch! Ada, merkt gy nu des schenders vuile stukken?
 Die de eenigste oorzaak is van al myn ongelukken?
 Zaagt gy dit monster niet, door beestigheid verhit?
 En bleek u niet wat gift hem in het harte zit?
 En gruwelyk broeijest van afgryfselyke zonden.
 Hy kant zich tegens't recht, en heeft zyne eed geschonden.
 Die schaamteloze holt in doller raazerny,
 Door wanhoop aangenoopt, de gruwelen reeds voorby.

A D A.

Mevrouw, ei! zwyg en let of niemand ons kan hooren,
 Het weiffel galmd ons na, de wanden hebben ooren,
 De olopheid diend nu voorzichtiglyk gemyd,
 Maar listig veinzen voegd u best in deze tyd.

V R E D E G O N D.

Door ed'le gramfchap blaakt deez' boezem, in dit harte
 Gaat een gety van vrees, van schaamte, spyt en smarte.
 De liefde baard my vrees, voor't leeven van myn heer,
 Zyn voorstel teeld my schaamte om't kwetzen van myn eer.
 De onlydelyke sinaad aan my, een welgebooren,
 Uit adelyken stam, ontfleekt myn spyt en tooren.

A D A.

De kostelyke tyd vlugt snelder op uw klagt.
 Hier diend voor Burgerhart wat nuttelyks bedagt.

V R E D E G O N D.

Myn, Ada, kund gy iets bedenken voor zyn leeven?

A 5

A D A.

ADA.

Helaas! mevrouw, wat raad kan ik u hier in geeven?

VREDEGOND.

'K wil liever sterven dan myn kuisheid zien besmet.

ADA.

Hier door word Burgerhart niet uit gevaar gered.

VREDEGOND.

Wat spreekt gy! zyt gy meê bedorven door zyn schatten?

ADA.

Gy zyt voorbaarig eer gy recht den zin kund vatten.

VREDEGOND.

(laagd.

'T is meêr geschied dat de eer door goudzucht wierd be-

ADA.

Al had hy al zyn schat aan my hier om gewaagd,
Schoon 't goud de slooten breekt. en bryzeld ys're boomen,
En kopre deuren, nooit waart 't my in 't hart gekomen,
Om u het spoor der deugd te ontraaden, neen! mevrouw,
'K blyf u ten einde toe, gelyk ik was getrouw;
Maar raade u onder 't Juk des dwinglands u te vleijen,
Niet waarlyk in der daad, maar slechts in veinzereijen.

VREDEGOND.

Ik wraak dien valschen toon, de kuisheid blyft verdacht,
Wanneerze onkuisheid schynt, dan mist die deugd haar

ADA.

(kracht.

De zuiv're zonne blaak in modderige daalen,
Tot grooter luister van haar onbevleete straalen.
De majesteit der deugd munt uit in zaaken die
Haar na bestaan, als in een maagschappy, uit wie
Zy weer haar luister trekt. gy veinft uit zuiv're minne,
Om 't leeven, van uw man, op dat gy 't weder winne:
Dit nodig veinzen zet uw kuisheid luister by.

VREDEGOND.

Helaas! ik zie geen raad tot deze veinzery.

ADA.

Onnoos'le duif, ei! leer voorzichtigheid van slangen.

VREDEGOND.

Wat heeft men naar verstand van schalkheid te verlangen.

ADA.

A D A.

De tanden, de angelen, ja, 't gift van 't boos serpent,
Zyn snoode kruipingen zyn nuttelyk gekend.

V R E D E G O N D.

Hy zou zich vleijen, en verharden op dit veinzen,
En zien reeds, vol van moed, het eind van zyn gepeinzen.

A D A.

Maar gy rekt Burgerhart het leeven weer hier door.

V R E D E G O N D.

En merkt gy niet hoe ik verval van deugdens spoor? (den,
Ik vrees voor schande, en dat uw voorstel my mogt schaam-
En zet angstvalliglyk den voet op 's doolhofs paaden.

A D A.

Hoe wel het veinzen word gelasterd in 't gemeen,
En strekt tot een bewys van snoode trouwloosheên,
Nochtans gebeurt het dat het voordeel geeft in zaaken
Die 't zwaar verlies van goed, en eer, ja 't leeven raaken.
Gy moet uw kuisheid en het leeven van uw man
Door veinzen redden uit den klaauw van deez' tieran,
Want zo lang als hy hoopt zyn oogmerk te bejaagen,
En zyne inbeelding voed, kan hy zeer veel verdraagen;
Maar zo hem eens de hoop benoomen word, hy zal
Wie ook hem tegenstreefd, bevorderen zyn val: (gen,
Want wulps door eenen damp van min in 't brein gestee-
Is hy te vreezen, gy zult licht'lyk hem beweegen,
Door hoop van uwe gunst tot uitstel noch een wyl,
En zo de Graaf van daag hem op komt in der yl,
Gelyk wy zekerlyk bewust zyn, zal hy schroomen,
En stil verduilt'ren 't geen hy nu heeft voorgenoomen.
Dan lyd hy, bleek van vrees, terwyl 't gemoed hem knaagt,
Dat gy rechtvaardig hem voor 's landsheers richtstoel
daagt.

Het veinzen strekt alleen voor u om tyd te winnen,
Met zulks te doen verzet gy zyne woeste zinnen.
De liefde lyd niet dus op 't punt van eer te staan.
Gy kond u onderwyl beraaden. laat ons gaan.

Einde van het eerste Bedryf.

T W E E -

KAREL DE STOUTE,
TWEDE BEDRYF.
EERSTE TOONEEL.
DIDERIK, REIMOND.

DIDERIK.

Heer Landvoogd, 't schynt gy staat bedwelmt in uw
gepeinzen.

REIMOND.

Zo doe ik zekerlyk, ik wil voor u niet veinzen,
Myn halsvriend, Diderik, aan u door gonst verpand,
Van de uur af dat ik eerst verliet myn vaderland,
't Schoon Napels, 't edelste en wellustigste aller ryken,
Doen ballerd Ferdinand van Arragon deed wyken,
Wie 't stambuis van Anjou begonstigten, en dreef,
Daar Paus Eugenius hem in die boosheid steef,
Renaat uit 't ryk; terwyl hy bezig onder 't maalen,
Van een Patrys, 't verlies van Napels hoord verhaalen.

DIDERIK.

't Was tyd toen om 't penseel te leggen aan een zy.

REIMOND.

Zo deê het zeker, wy de bloem der ruitery,
Van Graaven, Ridderen, in de oorlogskunde ervaren,
Door Kampobasse, als een geleider van de schaaren;
Myn oom vervoegden ons in 't heir van Karel, dat
Het magtige Parys die tyd belegerd had,
Daar Koning Ludowyk uit zyn verheven tranffen,
Het veld met bosschen zag beplant van ruiters lanssen,
En handboogs schutteren, het briesschende oorlogspaard
In 't wedde van de Seine affpoelen onvervaard,
Hier wierd ik u gewaar; ons vriendschap, daar begonnen,
Heeft, door veel tochten, noch al zedert 't veld gewonnen.
Wy lagen t'saam voor Luik, tot dat het wierd verbrand
Om haare ruitery. nu zyn wy hier in 't land, (gen,
Door 's Hartogs wil gestaaft, maar schoon ik door den de-
En gunst van mynen Vorst, een rykdom heb verkreegen,
Word ik verwonnen, door....

DIDERIK.

Daar komt Vrouw Vredegond,
 Zy heeft het om haar man, zo 't schynt, op u gemunt,
 Haar weezen staat bedroeft, ik bid, verhoor haar klagten.

REIMOND.

Deze is 't, ô Diderik! deez' leid in myn gedachten.

T W E E D E T O O N E E L.

VREDEGOND, REIMOND, DIDERIK,
 ADA, twee Kinderen.

MYn heer, VREDEGOND. (mag.
 'k verzoek dat ik myn man eens spreken

REIMOND.

Waar diend dit toe, als tot een vruchteloos beklag?
 Gy zult door uw bezoek, zyn droefheid slechts vergrooten.

VREDEGOND.

Men weigerde wel eer dit niet aan Echtgenooten.

DIDERIK.

Ontzeg de treurige niet deez' geringe beê.

REIMOND.

Ik geef u last, ga heen, en breng hem hier ter steê.
 Dan zal ik hem voor haar ontlasten van zyn boeijen.

DIDERIK.

Ik ga.

REIMOND.

Mevrouw, die straks het vuur uit de asch doet gloeijen
 En glinsteren, daar 't gestraal van 't helder diamant
 Der oogen, lichterlaag dit hart in liefde brand,
 Ei! geef meedoogend my toch laafnis, stel uw zinnen,
 Dus lang afkeerig, tot genoeglyk wederminnen.
 Gy zult uw man geboeid terstont zien voor u staan,
 Met dit beding dat ik hem daad'lyk zal ontslaan,
 Ik zie zyn boeijen door de stralen van uw oogen
 Gesmolten, zo myn geest, in lusten opgetoogen,
 Door kussen van deez' mond, en lipjes van robyn,
 Een roos en leelygaard, in zulk een zonneshyn

Van schoonheên, onverlet zich zelve mag vermaaken:
 Terwyl de minnegoôn in putjens van uw kaaken,
 En in de krullen van uw haaren, los van zwier,
 Of onder schaduw van de oogscheelen, 't minnevier,
 Aanstooken, en het bloed in de aderen doen roeren.

VREDEGOND.

Wat doet wellustigheid u geile reden voeren.

REIMOND.

De minnaar, alzo lang hy 't vuur van zyne min
 Bedekt, is bloêd van schaamt', maar als hy eens zyn zin
 En hartstocht heeft ondekt, dan vlugtze uit zyn gedachten.
 En zo hy door de vlam der liefde moet versmachten,
 Dan tekend wanhoop, spyt, uit weigering, te boek;
 En teeld de wraak, in plaats van minnelyk verzoek.
 De sterkste kan niet als maar slechts de wil ontbreken.
 Men hoeft van eerlyk recht, of oorbaar, niet te spreken,
 Daar woede en wanhoop volgt den regel van haar wil.
 Doch houd myn toeleg, als gy by uwen man komt, stil.
 Ik laat u toe om hem, die veeg is, noch te aanschouwen,
 Op hoop, of door dit zien deez' trotsheid u mogt rouwen.
 Want 't geen wy zien treft meêr en levendiger 't hart,
 Dan 't geen wy hooren van een anders ramp of smart.
 Erinner uw geluk dat u word aangeboden.
 Uw Burgerhart die reeds staat op de rol der dooden,
 Om muitery gedoemd, krygt leeven, zo uw min
 My toeftraald, anders zyt gy hem een vyandin,
 En bluft zyn leevens lamp door uw hartnekkigheden.

VREDEGOND.

- „Hoe word my 't hart geparst! hoe siddren al myn leden!
 „Daar liefde, en kuisheid staan gekant in myngemoed.
 „De liefde tot myn man ontroerd my 't ziedend bloed,
 „En raad my voor hem eer en kuisheid op te zetten,
 „De kuisheid wil dat ik my niet en zal besmetten,
 „En liever sterven; ja, eer lyden duizend doên.

REIMOND.

Wat spreekt gy by u zelf, mevrouw? gy kund dit schoon
 Nooit nutter dan tot dienst van uw gemaal besteeden.

Zyn

Zyn leeven word verlangd door uw aanminnigheden.
 Indien een vrouw haar man kan redden uit de nood,
 En dat verwaarloofd, zy word schuldig aan zyn dood.
 Zie wat gy doet. hy komt; het aanschyn heeft de verven
 Des doods door vrees alreë van 't aangezeide sterven.
 By lyvé zwyg, en heel, myn min, hou alles stil.
 Heer, Diderik, hoor hier. gy dienaars, volgt myn wil,
 Maakt los; laat hen alleen, doet slechts de deur bewaaren.
 Kom, myn vertrouwde vriend, 'k zal u iets openbaaren.

D A R D E T O O N E E L.

BURGERHART, VREDEGOND, ADA,
twee Kinderen, en Dienaars.

MYn lief!

VREDEGOND.

BURGERHART.
 Myn hart!

VREDEGOND.

Myn troost! dus zien wy u in 't end;

Na zo veel druk, en 't zien vermeerderd onze ellend.
 Is dit de keten, die de harten t'saam zou binden
 In liefde aan 's leevenseind gelyk wy hoopten, vinden
 Wy dus de boeijens, daar de liefde ons in besloot,
 Eer noch het slinks geval ons bragt in deze nood?
 De min beloofde aan ons, weleer heel andre zaaken,
 Een beemd van bloemen, die door zonneglansen blaaken;
 Terwyl den bloeizem lacht, van hemeldauw bevocht,
 't Wekleeven windetje in de aangename locht,
 Den geest verkwikt, bezwalkt 't azuur van 's hemelszaalen;
 Men ziet geen licht als daar de bliksemstraalen daalen;
 De wind wringt stammen, knakt de wortel, roofd de blaân,
 Dat schoone weder, ach; die wellust is vergaan,
 En wy zyn voor 't geval een bal om meë te speelen.

BURGERHART.

De dollé staatzucht, tuk op gruwelen te teelen,
 Zag zydlings ons geluk met nydige oogen aan;

Zy;

Zy, die hovaardig zwelt alsze iemand voor ziet gaan,
 Ontfal myn eer, en ging my valschelyk betichten,
 Als een die snood verraad en twist in 't land wou stichten.
 Misduiden al myn doen ten kwaaden voor den staat,
 En braakte gift en gal op my door eigenbaat.
 Nu maaitze 't piepend gras van onder myne zoolen.
 Ontzeid my met den slag. deez' hofslag, loos verhoolen
 In groene lommer, schiet my listig, boos, en vals,
 Van gift gezwollen, met veel krullen om den hals,
 En tracht my onverzien den adem te verstikken.

VREDEGOND.

Ach! gy bragt niemand ooit in druk door looze strikken.

BURGERHART.

Nooit heb ik eenig man beleedigt dat ik weet;
 Terwyl ik in myn staat my vroom en eerlyk kweet.
 Daar komt dit niet van daan, maar hoor, dus is 't geleege,
 Navolleging in deugd, voed liefde, daar en tegen,
 In 't stuk van eere maakt het scheidung, en verkeerd,
 In 't roerendegemoed, in haat, en nyd. het deerd,
 Hier deerd het my, ik was te hoog in eer verheeven.

VREDEGOND.

Hoe weinig weet gy noch... ei! wil het my vergeeven.

BURGERHART.

Ondek my 't geen 'er schuilt indien 't u is bewust.

VREDEGOND.

Wie weet wat best is, ach! het maakt my ongerust.

BURGERHART.

Zo elk zyn vyand kon het strekten hem ten goeden.

VREDEGOND.

Ik zwyg, myn lief; ik zwyg om erger te verhoeden.

BURGERHART.

't Onnuttig zwygen styft my slecht in quaad vermoên.
 Zeg op, zo schift ik eens de boozen van de goên.

VREDEGOND.

Gy zult indien ik 't zeg u zelfs niet magtig weezen.

BURGERHART.

Is 't best dan dus in magt van andere te vreezen?

VRE

V R E D E G O N D.

Hoe gaeren zag ik u weêr vry in eer hersteld.

B U R G E R H A R T.

'T is noodig dat gy my hierom deez' zaaken meld.

V R E D E G O N D.

Om myne kuisheid zyn deez' boeijens om uw voeten.

B U R G E R H A R T.

Helaas! wat zegt gy, ach! wat zal ons nu ontmoeten?

V R E D E G O N D.

Uw leeven en myn eer hangt hier in tegenwigt.

B U R G E R H A R T.

Neen! daar 't uw eergeld, valt my 't leeven veel te licht.

'K wil liever sterven dan uw kuisheids luister missen,

Men doe my 't geen men wil. hoe nu! wat zal ik giffen?

Deze Itaaljaansche schelm is de oorsprong van al 't kwaad.

V R E D E G O N D.

Ik zorg dat myne tong my zelve, en u verraad,

Want hy gebod my op het leeven stil te zwygen,

De wachters aan de deur die mogten kennis krygen,

En hooren dat ik u zyn wreed bestaan ontdek.

B U R G E R H A R T.

Bescherm ik slechts uw eer, dat hy myn dood voltrek.

V R E D E G O N D.

Den Stedehouder, wulps in ledigheid verzoopen,

Zocht my tot zynen wil door schatten om te koopen:

Maar, zag deez' schichten op het schild der deugd gestuit,

Dus nam, hardnekkig, hy dit gruwelyk besluit,

Van u, door hem betigt met landverraad, te vangen:

Om my, met hoop en vrees van uwe dood, te prangen.

Hy heeft 't momaanzicht van de staatzorg afgeleid,

En speeld den minnaar, nu hy liefkooft, smeekt en vleid,

En zweerd u weêr in eer en grooter staat te zetten;

Maar, als hy wanhoopt van deez' kuisheid te besmetten,

Doemd hy u, en dreigd my met uw gewisse dood.

Een goede raad waar ons nu dienstig in deez' nood.

Uw leeven hangt aan 't rag van zyn onkuische trekken.

Zag ik de strik, die nu verschriklyk toekneld, breeken.

B

Dan

Dan beurde gy het hoofd en kreeg een vryen hals.

BURGERHART.

Deez' snoode Calabrees, deez' schender is te valsch.
Hy kluisterd, tegen recht en wetten van den landen,
Als een geweldenaar, my met deez' yz're banden,
En tracht zyn vuile lust te blusschen na myn tyd.
Wie keerd deez' woede, en helpt ons uit deez' droeve fryd?

VREDEGOND.

De Hartog, die alle uur verwacht word, mogt het weezen,
Zyn overkomt kon ons van alle zorg geneezen.

BURGERHART.

Geen tyd valt ooit den mensch hier langer, dan daar wy
In twyffel hangende, verwachten na wat zy
'T geval wil hellen, als 't gemoed heeft voorgenomen
'T verschrikkelykst van al dat ons kan overkomen,
Te lyden en geheel standvastig door te staan.

VREDEGOND.

Myn uitverkoren lief, hoe zullen we ons beraân?

BURGERHART.

Hoe anders, als met eer te sterven, of te leeven.

VREDEGOND.

Ach! heeft natuur hierom my deze stand gegeeven,
Op dat 't onkuis geweld my navolg tot myn smet?

BURGERHART.

Helaas! deez' roozen zyn met doorenen om'zet.

VREDEGOND.

Hoe redde ik u, myn lief, 'k wil 't leeven om u derven.

BURGERHART.

Bewaar uw zuiverheid, ik zal geruster sterven.
De deugd terwyl zy lyd verwint de swarte nacht;
Geest aan het blinkend licht der starren grooter kracht.
De zorge die gy draagd om eere te behouwen,
Geest u dezelve glans die we in de zon aanschouwen,
En deze luister blinkt te grooter van sieraad,
Zo ge u van zyn gevei en vuil verzoek ontflaat.
Zou hy 't koraal uws monds beverleken, slechts geschaapen
Dat kuische liefde hier haar vrolykheên zou raapen?

TREURSPEL:

Zou hy dit diamant bespieg'len, welker straal
 Het minnend bloed ontvonkt van my, uw egemaal?
 Zou hy, ik barst van spyt! deez' ted're leên omarmen;
 Om my kwanfwys hier door het leeven te beschermen?
 Zo moest geen edel bloed meêr door mynaad'ren vliên.

ADA.

O wonder! maar zo veel te grooter, nu wy zien
 Dat liefde en deugd om stryd hier met elkander kampen!

VREDEGOND.

Onnos'le kind'ren, ach! onkundig in uw rampen,
 Kuscht vader, en omhelscht hem die u leeven gaf,
 Ik vrees in 's leevenseinde en dichte by zyn graf!

BURGERHART.

(oogen

Myn zoon, noch klein, maar groot van inborst, uit wiens
 De zeden blinken daar gy zyt in opgetoogen,
 Volg 's moeders lessen, treê op 't pad der deugd, sta vast;
 Eer dat wellustigheid u door de schyn verrascht,
 En struik'len doe; gewis, deez' toveres zoekt listen,
 Zy vorremd zich om ziel en eere en schat te kwisten,
 Nu in een aanzicht dat u toelacht, schoon van schyn,
 Dan huppeltze in het glas, herschept in held're wyn,
 Om u, zo gy haar drinkt, de harzenen te ontstellen,
 En dryft u, vadzig, lui en zorgeloos, ter hellen:
 Terwyl geleerdheid, kunst en weetenschap, bedrukt
 U treurig nazien, door de wellust haar ontrukkt:
 Neen! uw grootmoedigheid, zal u hier van bevryen.
 Uit de eerste schetze spruit 't volmaakste der schild'ryen.
 Een kloek gemoed komt door vernuft, noch kunst, maar
 word

Gelyklyk met de ziel ten boezem ingestord,
 En toond zich naderhand door heereyke daaden.
 En gy, myn dochter, die een knop van roozebladen
 Verbeeld, met leevend groen omstremgeld, als het rood
 Der lang verhoopte roos, zich toond ter nauwer nood,
 En uitpuilt een verhoog van schoonheid; groei in deugden:
 Ach! of wy ons met recht om uwe stand verheugden:
 Want schoonheid is, helaas! met groot gevaar verzeid,

Terwyl onkuisheid haar gestadig strikken steld,
Met wolle voeten volgt om zuiverheid te smetten.

ADA.

Ginds komt de Landvoogd om u 't spreken te beletten.

VIERDE TOONEEL.

BURGERHART, VREDEGOND, ADA,
REIMOND, DIDERIK. *Kinderen, Dienaars.*

VREDEGOND.

HEer Stedehouder, om de vrindschap van voorheen,
En onze gastvryheid, zo meenig jaar geleên,
Doe gy 't Hof volgde, bid ik u, met traanende oogen
En neêrgebogen knien, ach! heb toch meêdedoogen,
Ontsla myn Burgerhart, die dus onschuldig lyd,
Wy zullen 't dankbaarlyk erkennen al den tyd
Ons leevens. en u, ons verlosser, hoog'lyk pryzen,
Het gansche stambuis zal u hierom eer bewyzen.
Zo roem den ronden Zeeuw gulhartig uwen lof.
Zo schyn de jongst op u haar straalen uit het hof.
Zo klim uw naam in top, en klink door heeren zaalen
De galm der glory, die den naneef op zal haalen.

REIMOND.

Mevrouw, rys op, gy eischt van my een wigtig stuk,
Dit doende bragt ik my in de allerzwaarste druk,
En haalde, 's Hertogs straf, in grammen moed verbolgen
Op dezen hals, ik moet zyn strenge wetten volgen.
Hy wil, tot yders schrik, gehoorzaamd zyn, eer 't vuur
Der tweespalt 't land verteerd in achtloos staatsbestuur.
Europa staat in vlam, ze ontfteekt in alle landen,
Een binnenlandsche kryg verteerd haar ingewanden;
'k Zach Napels, om Anjou en Arragon, in twist;
Itaalje, om Gibelin, en Gulf in tweek gesplit; (men;
In Duisland de Oostenryksche, en Beijersche, en de Bee-
Bourgonje en Orleans der Franschen welvaart neemen;
De witte en roode Roos ontvonkten Engeland;
Den witte Kapperoen stak Vlaanderen in brand;
Hier Schieringers daar weêr Vetkoopers by de Friezen;

Bronk

Bronkhorsten, Heekers, 't vuur in Gelderland opbliezen;
 Gelyk de Kabeljousche, en Hoeksche hier verwoed
 Het veld doen rooken van het laauw gestorte bloed.
 Uw misdaad is ons klaar, al waand gy 't niet, gebleeken.

BURGERHART.

Kom, overtuig my eerst, dan moogt gy 't vonnis spreken;
 Straf niemand, of bewys zyn misdaad zonneklaar.

REIMOND.

Deze afgeworpe brief maakt uw betigting waar;
 Zy meld hoe Egmond en Parzyn, en Heemskerk schryven;
 Dat gy haar voorstel, by uw vrienden, door moet dryven,
 Dan konnenze, onverwagt gestyfd, iets groots bestaan,
 En met de schepen, vol gewapende gelaân,
 En looslyk overdekt met turf of rys, hier landen,
 Om 't eiland Walcheren te krygen in hun handen.
 Wat zoude een woeste zwerm van kabeljousche magt
 Hier over waaijen, en ons wekken dus onzagt. (ven,
 Ik zag de Hoeksche meê, tot weêrwraak, herwaards stree-
 En Breed'roo, Wassenaar, en Duivenvoord, gesteeven
 Van Bink en Boekhorst en Outshooren, Meerestein,
 Polanen, Raaphorst, Lek, en Naaldwyk, eenen trein
 Van stoute wapentuurs, al ridderen, of knaapen.
 Hoe meend gy zou het dan in Zeeland staan geschaapen,
 Dat nu, geruist van 't land, de hulk van Holland ziet
 In nood van stranden, en erbarmelyk verdriet,
 Als Kabeljousche nu de Hoeksche roê bonetten,
 De Hoeksche wederom, om hun betaalt te zetten,
 Haar grauwe sluks den kruin, uitsneden, naar het viel,
 Dat yders lieverei in 't vechten 't veld behiel?
 Terstond den rooden haan aan 't klappen met zyn wicken,
 Men zou wel haast dien brand tot in Bourgonje rieken,
 En ik, als achteloos, dit boeten met myn lyf,
 Als 's Hertogs overmoed...

BURGERHART.

Ik kenne uw valsch bedryf.
 Wy hebben beter blyk dan afgeworpen brieven,
 Gy, eerelooze schelm! zo deze u wou believen,

Wiens eere gy belaagd, en nimmer smetten zult,
 Gy had my nooit betigt met deez' verziende schuld.
 Leg toe vry, met myn dood, haar kuisheid te belaagen.
 Ach! of den Hertog kwam, die ligt haast op zal daagen,
 Ik zoude u in een kamp beroepen, en u valsch
 En snob betigting straks doen haalen door uw hals;
 'k Had moed, met speer en zwaard, u't schelmstuk te doen
 klappen,

En zag uw helm en schild, en wapen stukken kappen
 Te morzel, den herout uw lans de punt in de aard
 Verbreeken, op een hoop van mest uw ros den staart
 Affnyden, tot uw schand, de draagband en uw sporen
 Van 'tlyf gerukt, begrauwd, een schelm in 't hart gebooren.

VREDEGOND.

Myn uitverkoren lief, bezef wat gy begint.

BURGERHART.

Deez' hofpop, die daar staat, heeft over ons bewind,
 Vermaft van reukwerk en blanket, en pronkeryen.
 O eere, ô vaderland! ô gruuwelyke tyen!
 Een Napelsche bandyt, beroofd van hof en haaf,
 En nu in 't eind verrykt, door 's Hertogs milde gaaf,
 Betigt dit vrye volk, en deed hy 't noch naar reden,
 Maar geef den lossen toom aan buitensporigheden,
 Verzoekt de kuisheid, kneld de onnoz'le, pleegt geweld,
 En volgt 't geen wellust hem verblind voor de oogen sield.

ADA.

Heer Burgerhart, zwyg stil, hy mogt dit op u wreken.

BURGERHART

Ik heb het hart te hoog om zo een schelm te smeeken.

REIMOND.

Gy dienaars, breng hem weg, ik wraak dit luid geschreeuw.
 Een slinkzen omtrek straft de rondheid van deez' Zeeuw.

BURGERHART.

Vaar wel, myn lief, vaar wel! bewaar u voor zyn laagen.

VYFDE TOONEEL.

REIMOND, DIDERIK, VREDEGOND,
ADA. *Kinderen.*

VREDEGOND.

MYn lief! hy gaat, ó smart! hoe zal ik 't noch beklagen,
Dat ik 't ondeckte 't geen zyn moed niet dulden kon,
Heer Stedehouder, schoon de gramschap hem verwon,
Door zyne onnozelheid te hooger aangeheeven,
Wil naar uw wysheid hem deez' hevigheid vergeeven.
Een onderdrukt gemoed, door 't scharp der tong getreft
Als met een schicht, stuift op, eer het zyn stand bezeft,
Ontlast zich, en verkwikt zyn droefheid weêr door spree-

REIMOND. (ken.

Ik kreun 't my niet, en ken deez' landaard zyn gebreeken.
Mevrouw, kom flus ten Hoove alleen en onverzeld,
Want iets gewigtigs, dat aan niemand diend gemeld,
By my beslooten tot uw troost, zult gy dan weeten.
Uw man heeft, zo my dunkt, daar lang genoeg gezeeten.
Ik zal, om uwent wil, veel waagen, en 't gevaar
Afwachten, niets valt my om u te dienen zwaar.

ZESDE TOONEEL.

REIMOND, DIDERIK.

REIMOND.

Die zon verdwynd, en ik, terwyl ik 't licht moet missen,
Dool treurig, zonder lust, in naare duisternissen.
Myne oogen gaaven zelfs eerst de oorsprong aan de min,
De bitt're wellust kwam my door deez' venst'ren in.
O liefde! ik merk het wel, gy doet myn zinnen dwaalen;
Zy streefd grootmoedig, als een paauw, die, onder 't praalen
Der blinkende oogen, trots zyn veederen verspreid.
Het grootze wezen schiet een straal van majesteit,
't Losz wierende gelaat praald met aanloklykheden,

Verwinlyk, van natuur begunstigd, aangebeden
 Van ted're liefde; maar zo zy 't koraal ontsluit
 Dien gloënde roozerond, dat tyrus purper, spruit
 Een goude keten, uit de klanken van haar lippen,
 Die zelfs weerspanningheid onmooglyk valt te ontslippen,
 O schoonheên! zeg, waarom verbergtge afkeerigheid
 En koelheid, onder 't blos, aanminnelyk verspreid
 Op blanke kaaken? ach! dat al te wreede minnen,
 't Welk door zyn hooningseem, zo wel de ted're zinnen,
 Als door het bitter van zyn alsfemen, vergeeft;
 Ik voel het, hoe die kracht door myn gedachten streefd,
 En 't lieffelyk fenyn in dezen boezem branden.

DIDERIK.

Deez' dollé hartstocht bluscht de schranderste verstanden;
 Een wyze en te gelyk een minnaar vind men schaars.
 Geen kruid noch balssem heeld deez' ziekte vol gevaars.
 't Bedorven oordeel, en de inbeelding van die minden,
 Belacht alle artzeny, de min maakt haar tot blinden,
 Als 't vlies van wulpsheid 't oog der reden overdekt.
 De ziel die heemels is, werd schandelyk bevekt
 Door vuile lusten, die haar schoon in 't oordeel prenten,
 Als blinkende Engelen, van achteren Serpenten. (bluscht,
 Zo haal men schaa by schande, want zede en deugd ge-
 Tiert traag'lyk by veraarde en volgers van haar lust.
 Ach! de ongebonde min leyd yder ten bederven.
 'T is een vergiftig kruid, 't welk lachchen doet, en sterven.

REIMOND.

Veracht gy dus de min, waar door de waereld staat?

DIDERIK.

Bepaaide liefde is goed, maar de ongebonde kwaad.

REIMOND.

(den.

Nee, te ed'ler hoeze minst bestuurd word door de ree-

DIDERIK.

Wilt gy voor yder dan een schandvlek zyn der zeden?
 Dat past geen man van staat, die and'ren wetten steld.

REIMOND.

De min beheerscht my, en ik kniel voor zyn geweld;

'Kont

'K ontzag geen slaaffche dienst liet hy ons flechs vergaa-
DIDERIK. (ren.

Men zegt te recht dat liefde en staat nooit r'samen paaren.
Erinner u 't gevaar, door deze drift verrukt;
Hoe meenig zynder in die zee verongelukt,
En groote staaten door een vrouwekracht bedorven;
Oud Romen zag wel eer hoe haar Tarquinen zworven,
Ontblood van 't 't ryk, om dat Lukretia verkracht,
Eene algemeene haat veroorzaakte aan 't geslagt.
En Appius bragt dus het tienmanschap ten schanden,
Als hy Verginia onkuislyk aan dorst randen.
Wat zeg ik? Holland zelfs wyft u een voorbeeld aan;
'T heeft Floris duur genoeg op eere en lyf gestaan,
Wanneer hy Velzens vrouw onteerde. berg uw leeven,
Een Zeeuw vond zich wel licht getroost met u te sneeven:
Waand gy dat Burgers wraak u kwytſcheld, en zyn klagt
Aan 's Hertooogs richterſtoel niet waard is dat gy ze acht?

REIMOND.

Hy moet van kant, zyn dood bevryd my van zyn laagen.

DIDERIK.

Die 't kwaad door boosheid ſtyft, heeft weêr zyn ſtrafte
draagen.

REIMOND.

De teerling rold, hoe 't valt, het moet'er nu op ſtaan.

DIDERIK.

Zo 't kwaad zyn meester loond? zie toe, en laat u raân.
Was Sextus in 't beleg van Ardea gebleeven,
De ſchoonheid, die hy vond in zyne geest te zweeven,
Was nooit verſlenſd, noch door haar eigen ſtaal ontzield.
En 't Koninkdom en was door Brutus niet vernield.

REIMOND.

(gen)

Uw Zeeuwsche rondheid ſuft, men moet, ('t is dus gele-
Recht goed, of andersins recht kwaad zyn, 't zyn twee
weegen,

Ik weet geen middelweg.

DIDERIK.

De rechte leid tot deugd.

REIMOND.

Ik kies het spoor dat my de min wyft tot geneugt.
 Volgde ik uw raad ik bleef van myn geluk verfteeken.
 'K ontsla haar man, ik vlei, en 't stuk is hem gebleeken,
 Wat waand gy dat hy dit zouw door de ving'ren zien?
 'T leed steekt hem in de krop, ik moet de wraak ontvliên,
 Men vind in 't kwaad, door 't kwaad, fomwyl een veilig
 open.

DIDERIK.

Dus zyn de gruwelen by trappen ingesloopen.
 Gy pleegd geweld, en doet een manslag tegen reên.

REIMOND.

Uit nood, 'k verzeker 't lyf, want 't geld ons een van
 tweên,
 Ik kom hem voor.

DIDERIK.

Waand gy uw schuld dan schuil te weezen?

REIMOND.

'K hoef dan die hinderpaal in 't minnen niet te vreezen.

DIDERIK.

Wat derft gy hoopen van een droeve weeduwvrouw?

REIMOND.

Men vind althans op 't rond des waerelds geene trouw;
 Zy is, om de ontrouw van de leevende gevlooden
 Na de overleedenen, en houd haar by de dooden.
 Myn staat en schat wifcht licht 't verleeden uit haar zin.

DIDERIK.

Indienze in teegendeel verstrekt een vyandin.
 En 's Vorsten streng gericht 'u op den hals durft schennen,
 Hoe dan toe? zet u scharp, dan veinzen, dan ontkennen,
 De schrik alleen beneemt uw oordeel en uw moed,
 Gy weet de gruw'len in uw boezem opgevoed.
 De wroeging vergezeld de onredelyke lusten.

REIMOND.

'k Vond middel, dat men 't stuk behendelyk versuften?

DIDERIK.

Hoe bindge een vrouwe tong bezeeten van de wraak?

Deez'

Deez' meld aan boomen, en gebouwen, haare zaak.
 Geen Tyger, van zyn jong beroofd, en uitgestreeken,
 Door list, is van meêr wraak, noch grooter woede ontftee-
 En yder, die haar hoord, is met haar leed begaan. (ken.
 Hoe stopt gy 's Prinsen oor; en zo hy 't heeft verstaan,
 Gy kend zyn strengheid; 'k zag in 's Graavenhaag laatlée-
 Dat hy een straffer was van ongebondenheden; (den;
 De Pagjen, dartzel en brooddronken, schreeuwden luid,
 En rukten tegen een hier op de degen uit;
 De losse weelde baard de droevige euveldaaden, (den;
 Maar 't naberouw op 't laast leerd haar 't gevolg der kwaa-
 De een riep Bourgonje, die raasde Egmond, de ander weêr
 Kleef, Gelder, Ravestein, de naamen van elks Heer,
 Ja Vorsten, die haar nu aan 's Hertogs hof bevinden;
 't Gerucht ontstelde 't hof door 't woên van deze ontzinden;
 Wel zesentwintig sterk, men bragtze in 's Hertogs zaal,
 Die 't spel had onderzocht, en deed hun altemaal
 (Alle ed'le kinderen) ten gordriem toe ontkleeden,
 En roeden geeven, om elkanders naakte leeden;
 Te stryken blond en blaauw, die de eerste, in het bestaan,
 Bourgonje riep, gewond ter dood, die zag het aan.
 Zie toe, een vonk maakt vlam, een vlam een brand,
 en 't branden
 Verdelgt een stad. wat waagtge uw leeven te uwer schan-
 den?

REIMOND.

Wat dreigd gy my vergeefs, ik was veel liever dood,
 Dat ik de zege niet van myne min genoot.

DIDERIK.

De schipbreuk is van 't land niet als met schrik te aanschou-
 wen.

REIMOND.

Gy staat op strand, ik dryf op zee, met dit vertrouwen,
 Dat ik bezeilen zal de haven van myn lust.
 De dood van Burgerhart staat vast. volg my gerust.

Einde van het Tweede Bedryf.

DAR-

KAREL DE STOUTE;
DARDE BEDRYF.
EERSTE TOONEEL.
DIDERIK, GYSBRECHT.

DIDERIK.

Z Et neêr hier, en vertrek.

GYSBRECHT.

Heer Did'rik, mag men 't vraagen,
Wat wil deez' toefsel? hoe! een doodkift hier gedraagen?
Wiens lyk is 't? ach! ik speur uit uw gezigt uw smart.

DIDERIK.

Ach! ach! bezie het zelf, 't is 't lyk van Burgerhart.

GYSBRECHT.

Van Burgerhart? ô ramp! hoe kwam hy dus te sneeven?
Ach! Burgerhart, myn vriend, liet gy dus deerlyk 't leeven?
Waarom? wat is zyn schuld? de schrik ontsteld myn leên.
Ik yze, en voel myn hart, gelyk zyn hals, doorsneên.
O wreedheid! dorst gy 't hoofd zo van het lichaam schei-

DIDERIK.

(den?

Ik stond gantsch roereloos, door schrik verrukt, en schrei-

den,

Wanneer ik my weêrom hersteld vond, als gy doet.
Met reden heeft de deugd deez' kracht op ons gemoed:
Het lyden smart ons dat de onnos'len moeten dulden.
Dus tracht de moord met glimp haar listig te vergulden,
Wanneer zy, onder schyn van staatzorg, derst bestaan,
't Geen wellust, dolle wraak, en min en wanhoopraân.
Deez' spiegel van de deugd bezwalkte door 't betigten
Des stinkende adems damp der meined, die het lichten
Der klaare weêrschyn dompte uit haar vergifte strot.

GYSBRECHT.

De stamboom staat nu van deez' ed'len tak geknot,
Die 't Land, voor speer en schild grootdaadelyk verstrekte,
Met de oore op het rappier aan de aarde, als 't onheil
wekte,

Op 't rillen van 'r geweld, sluks opsprong, met den dolk,
De

TREURSPEL.

29

De vryheid van den Staat verdaadigde voor 't volk; (gen-
Voor welk een rechtbank heeft hy 't vonnis hier ontfaan-

DIDERIK.

Voor 't recht dat Reimond heeft op linker zyde hangen.

GYSBRECHT.

O vryheid! die al lang Batavie verliet,
Teen Karel Kaluwe eerst aan Did'rik zyn onthiet
Tot Graaf van Holland, door zyn vingerlyyn van goude,
Met ingegroefden beelde, aan elk bevesten woude:
Tot Henegouwen eerst, toen Beiren kreeg 't gezag,
Het welk Bourgonje nu noch heeft op dezen dag,
Ach! mogten wy u hier weêrom verwelkomen,
De Graaven, met een reeks van zo veel Vorstendommen,
En trotsche mogentheên, door erffenis, vermaft,
Begifte uitheemsche met steêhouderlyke last, (men,
Die dartel, naar 's lands aart van daar zy herwaards kwaa-
Haar wellust volgden, en geen gruuwelftukken schaamen.

DIDERIK.

De Graaf bemind het recht, men houd hem buiten schuld.

GYSBRECHT.

't Is dan gevaarelyk te tergen zyn geduld.

'k Zie Reimond 't hoofd op 't lyf reeds wag'len om zyn
treeken.

DIDERIK.

Dit wil vrouw Vredepond in droeve rouwe steeken.

GYSBRECHT.

Zy komt gantsch onbewust daar met den Landvoogd aan.

DIDERIK.

Met Reimond? ach! ik zorg.... kom, Gysbrecht, laat ons
gaan.

TWEEDE TOONEEL.

REIMOND, VREDEGOND.

REIMOND.

M Evrouw, schep moed, verlaat dit treuren, droog
uw oogen.

VREDE

VREDEGOND.

Hoe kan zy, die haar vind dus smartelyk bedroogen,
 Van de eere ontbloot, veel meer dan 't lieve leeven waard;
 Haar troosten! ach! bedrog, waar vind men trouw op aard?
 Ik kwam, van u ontboën, op hoop om myn beminden,
 Op vrye voeten weêr, in staat hersteld, te vinden,
 Maar, vond my deerelyk door uw geweld verheerd;
 Verheerd! wat zeg ik? ach! door uw misdryf onteerd.
 Ei my! moest ik gehuude, uit hooggebooren stamme,
 Een prooy zyn van uw drift en snoode onkuifche vlamme,
 Daar gy zelfs met uw zwaard myn eer had voor te staan?
 Beschermd de Landvoogd dus den trouwen onderdaan,
 Die elk met glans van deugd verplicht was voor te lichten?

REIMOND.

De deugd moet voor 't geweld der minneluften zwichten.

VREDEGOND.

Al deê zy 't nooit, ik voel het duid'lyk tot myn smart.

REIMOND.

Gy blyft tot 's leevenseind regeester van myn hart.

VREDEGOND.

Ik schrik voor uwe gunst, en sidder voor uw vleijen.
 Hoe! zal ik mynen druk, myn leed, myn ramp, beschreijen,
 Betreuren de allereelste, en loffelykste schat,
 Die ymand ooit op aard bezit, of heeft gehad?
 Gehad! ik sterf van schaamte, en sluit myn oogenleeden,
 Elke opslag treft dit hart, met duizend tegenheden.
 Wat baat, Kalabria, uw vruchtbaarheid van grond,
 Uw schoone en zuiv're locht, zo helder, zo gezond,
 Daar 't lieflyk regend, en 't geboomte vind zyn bladen,
 Met een heilzaame dauw van manna overladen?
 Wat baat het of ge op aarde een parady's ver Paid,
 Als gy in tegendeel van duiv'len word bewoond?
 Uw Landsaard, dertel, geil, een aangeboore zonden,
 Ontweldigde myn roem, en heeft myn eer geschonden.
 O Burgerhart! myn heer! deze echtbreuk onbewust,
 Hoe weinig denkt gy dat een vuile onkuifche lust,
 En minnedolheid, u berooft heeft, daar gy 't leeven,

Ter

Ter dood stantvastiglyk getrooft waard voor te geeven,
 In welk een staat, zal ik, myn lieve Bruidegom,
 U naad'ren? ik besterf dat ik u tegenkom;
 My dunkt, ik zie u, gantsch verbaast en bleek van wezen;
 Uit myner oogenschaamd het gruw'lyk schelmstuk lee-
 zen.

De liefde, om u, heeft met myn eere en trouw gestreên.
 Standvaster van gemoed, dan lichaamskracht, verdween
 Myn luister, ach! myn lief, geduld. ei! stil uw tooren.
 Stadhouders, nu ik heb door u myn eer verlooren,
 Is 't billyk, dat gy my 't beloofde komt voldoen;
 Waar wierd gevangen, ooit, door zulk een duur rantzoera
 Verloft, helaas! als gy myn kuisheid deed betaalen?
 Kom, doe myn man terstond uit zyne kerker haalen.

REIMOND.

Ik sta verrukt, en zie hoe 't droevig aangezigt,
 Door traanen, schoonder praald, die uit het hemellicht
 Der oogen, als een vloed uit twee fonteinen leeken:
 Ach! stremdeze in haar val, wat Indiaansche beeken
 Verschaften zulk een pracht? de waereld zag gewis
 En ongemeener aart van paerlen als 'er is.

VREDEGOND.

O wreedaard! die vermaak schept uit myn droevig lyden!

REIMOND.

Gy weet niet hoe uw smart my door dit hart komt snyden;
 Want vrouweklagt wekt steeds meêdoogen in elks oor,
 En als een schoone schreid, in 't byzyn, en 't gehoor,
 Van haaren minnaar. ach! de schoonheid die in de oogen
 Van ed'le vrouwen meest vertoon'd haar alvermoogen,
 Doorschitterd, het gezigt des minnaars, die haar ziet,
 En noopt de traanen, die hy uit zyne oogen schiet.
 Dus is 't wanneer dat ik uw schoonheid kom te drukken
 In myn gemoed; dat dan uw traanen traanen rukken,
 Zy rollen, tot bewys der liefde, langs deez' wang.

VREDEGOND.

Zeg, waarom wacht gy tot myn hartzeer dan zo lang?
 Verloft myn man terstond, herstel hem weêr in vreden.

REI-

REIMOND.

Ach! wierd ik in de plaats van Burgerhart geleeden,
 Dan nam myn drnk een eind, gy ziet deez' traanen hier;
 't En zyn geen traanen, maar het leevend vocht, die 't vier
 Der minnebrand met kragt door de oogen uit komt jaagen.
 Deez' zuchten (een bewys van lyden niet om draagen)
 En zyn geen zuchten, neen! de zuchten zyn geheel
 Van and'ren aard, somwyl is 't vrede, in tegendeel
 'K voel onophoudelyk myn borst zyn pyn verheffen,
 De min die blaakt my 't hart, en dat geweldig treffen
 Veroorzaakt deze wind; terwyl hy vast de vlam
 Met zyne vlerken slaat; ô liefde! wreed en gram,
 Ei! zeg my, bid ik u, door welke wond're zaaken,
 Omhelft gy 't hart met vuur, daar 't niet verteerd door
 't blaaken?

(kort,

Bezwaard de slaap somwyl de oogscheelen, ach! ze is
 Vol mymeringen, als de koortszige, die word
 Door brand tot groote dorste begeerig, en, geneegen
 'Tot drinken, valt in slaap, hem dunkt dat te aller weegen
 In zyn gebrooken rust hy niet dan wat'ren ziet
 Om dorst te lessen, wyl hy niets met al geniet.
 'K heb u dus dag en nacht gestaadig in gedachten,
 'K verga, als sneeuw op 't veld, 'k verga in myne klagten.
 Waard gy stadhouderes aan myne rechterhand,
 'K was de gelukkigste en gy ook de rykste in 't land.

VREDEGOND.

Herstel myn man, en hoop geen gunst ooit van uw leeven.

REIMOND.

't Is wel, ik zal uw man terstond ook aan u geeven.

VREDEGOND.

Heer Reimond, is 't u wil, zo laat my met u gaan,
 Op dat deez' hand, hem van uw boeijens mag ontslaan.
 Myn uitverkooren lief, hoe trachten bei deze armen,
 Om uw te omhelzen, ach! onnos'le man, te erbarmen
 Tien dobbel waard, myn hart! myn lief! ik zag u flus,
 En 't schynt my duizend jaar, hoe wensch ik met een kus,
 En vreugdetraanen, thans u te verwellekoomen!

REI-

R E I M O N D.

Deez' moeite is u, Mevrouw, voor deez' tyd afgenomen;
Hy is hier in de zaal, en u al dichtre by.

V R E D E G O N D.

Wel hoe! ik zie hem niet, aan de een noch de and're zy.

R E I M O N D.

Mevrouw, verschoon my, 'k volg myn last, gy vind hem
leggen

Hier onder 't kleed.

V R E D E G O N D.

Helaas! helaas! wat 's dit te zeggen?

Myn Burgerhart! myn man! een lyk! een lyk! ach! ach!
O gy volstandige en getrouwe! is dit den dag
Van uwe herstelling? dit uw vryheid, my gezwooren?
O wreede onmenschykheid! had ik eerst 't liehr verlooren,
Het had u 't leeven, en my de eer gebaat, ô wee!
Of had ik noch de geest, wanneer de uwe alreë
Gereed stond, afgelegd op de oever van uw lippen,
En onze zuchten t' saam vermengt, in 't heene slippen,
Met lief omhelzen, ach, de zielen, dus gevoegd,
Die hadden 't lichaam dan verlaaten wel vernoegd:
Maar nu word ik vernield van de allerzwaarste rampen,
Hy, die u 't leeven nam, benam, door vuile dampen
Van geilheid, hem in 't brein gestegen, my myn eer;
En gy aan wien ik 't klaagd, en gy myn waarde heer!
Myn lieve man! myn troost! die deze sinaad zou wreeken,
Legt in uw bloed versmoord. ach! 't hart schynt my te
breken,
Ach! moest dit bloozen van myn kaaken de oorzaak zyn
Der blaauwe doodverf op uw wangen? ô wat pyn
Doorsnyd myn ziel! helaas! hoe word ik best gewrooken?
Zyn om myne oogen dus uwe oogen toegelooken?
Zyn deze vlechten hairs nu de oorzaak onverhoeds,
Dat de uw' verdronken en geverfd zyn van veel bloeds?
Ach! uw bestorven mond is spraakloos. maar wy weten,
Wy weten onze pligt! en zullen nooit vergeten
Het geen ons past.....

C

R E I -

KAREL DE STOUTE,

REIMOND.

Laat af, ô schoonste vrouw! bedaar.

VREDEGOND.

Geefgy op deze wys myn man weêrom, barbaar?
Hoe zal de wraak, in't eind, dat schellemstuk vergelden!

REIMOND.

Gy zult door uw geschrei dus uw ontsteltheid melden.

VREDEGOND.

't Is nu geen weenens tyd, een middelbaare druk
Eifcht traanen, deez' wil bloed, dit helsche gruuwelftuk
Eifcht bloed tot zoen, eifcht bloed, tot weêrwraak van zyn
wonden!

REIMOND.

Ik heb om u went wil gedaan al wat ik konde;
Maar moest myns heeren last volbrengen; lees dit schrift.

VREDEGOND.

Te weeten, dit ontbrak noch aan uw dolle drift,
En myne rampen, dat, na doorgestreên ellenden,
Myn hoop en stut van 't huis, als of het eereschenden
U niet genoeg was, noch moest bukken voor uw zwaard.
O bloedhond! van de deugd, en de eerbaarheid ontaard,
Deez' vuile boosheid doet de wyde waereld waagen,
En walgen. schrik en beef, gy zult uw straffe draagen;
Denk, denk niet dat gy 't recht ontwassen zyt, ô neen!

REIMOND.

Hoor myn ontschuldiging, bedaar, waar wilt gy heen?
Gy legt my naast aan 't hart, ik wil u weder eeren
Met grooter bruidschat als gy denkt of zoud begeeren.

VREDEGOND.

Gy druipt van bloed, sta af! de wraak volgt waar gy gaat.

VYFDE TOONEEL.

REIMOND, DIDERIK.

REIMOND.

STut de uitgelaate vrouw.

DIDERIK.

Zy is alreede op straat;

T ver

*T verbaafde wezen fchynt door gramfchap aangedreeven.

Wat doet gy? hebt gy nooit gelezen van uw leeven,
 Of met opmerking door ervaarentheid geleerd,
 Terwyl de liefde toch het menfchdom overheerd,
 Dat huuwelyken, die zo wel door 't vergenoegen
 Der ed'le zielen als door lichaams fchoont' hun voegen,
 Meêr zoetheids en genoegte in haar bevatten? hoe
 Des menfchen geesten zyn gantsch vry en vrangk? men doe
 Door geene wetten haar het geen hun walgt begeeren,
 Die band van neiging is re ontknoopen noch te deeren:
 Zo zeker is het, dat de liefde een vyand is
 Van de allerminfte fchyn van dwinglandy, gewis
 Hy zelve wil niet dan in ed'le vryheid leeven.
 Wat haalt gy op uw hals? gy hebt een ftuk bedreeven
 Het welk u wraakt, ontmenfcht van oordeel en verftand,
 Die zulk een gruwel pleegt tot uwer fchaade en fchand.

REIMOND.

Ik zal haar zacht, met geld en de eer van myne ftaten,
 Aan haar ten huuwelyk, verhoop ik, wel bepraaten.
 Licht of ze door de tyd en 't smeeken wat bedaard.

DIDERIK.

Geen marren wederhoud de woedende in haar vaart.
 Ik fchrik voor uw bedryf, vreeft gy niet voor uw leeven?

REIMOND.

Ik vreezen? 'k heb haar man terftond ook weêr gegeeven,
 Gelyk gy door myn laft de kift hier hebt gezet.
 Nu doet hy my althans in 't minnen geen belet, (men.
 Noch klaagt my aan wanneer den Hartog hier mogt koo-
 Was zy flegts nu verzoend dan had ik niets te fchroomen.
 Dit fchichtig toeval krenkt haar zinnen, 't is niet vreemd.
 Maar, dit is 't geen myn hoop tot noch toe niet beneemt:
 Want de aard der vrouwen is gemeenlyk dat zy minnen
 Den tegenwoordigen, uit de oogen uit de zinnen.
 Haar nieuwe liefde dringt haar oude aan eene zy.

DIDERIK.

Ik fchrik en ftu verbaaft voor zulk een raazerny.

Hoe laat ge u van uw lust dus ten bederve leiden?
 Gy die de roede des gerechts plagt wel bescheiden,
 Naar uwen pligt altyd te wanken. deze vrucht
 Heeft gansch geen zweemzel van eêlaardigheid, noch lucht
 Van ridderlyke geur, hoe blaazen u de dampen
 Van voorspoed 't hart op, dat de harssenen de rampen,
 Door dronkenschap des luks bedwelmd, niet voorzien,
 Die, Reukelooze, u staan noch eind'lyk te geschiên.
 De waare wellust is wellusten te versmaaden, (den
 Haare aanvang bluft haar zelf, wat kan het als slegts schaar-
 'T geen in 't gebruik verzwind? gy moest dit zoet vergift
 Het welk de ziel bezwalkt, en 't lichaam door die drift
 Betoverd, met 't vermaak van zulke onduurzaamheden
 Uitbluffchen, door 't beleid der goddelyke reden.
 Bedenk de snoodigheid, de stank, de korte duur,
 'T langjarige berouw om 't zond'gen van een uur,
 De schanden en straffen die het kwaad op d' hielen vatten.
 Ja de eedelheid der ziel, een van de grootste schatten,
 Is de edelmoedigheid der zinnen, 't eêlft der mensch
 'T grootmoedige gemoed, en 't heerlyk' van zyn wensch,
 Opwekking tot de deugd en eereyke zaaken:
 Zorgloosheid luikt ons 't oog nooit onder bezig waaken.
 Het waare heil bestaat nochtans in 't leiden van
 Onleedig leeven, noch in lasheid; 't past geen man
 Te leeven op 't geruis der stroomende rivieren,
 Het hoofd, in schaduw van roos en eglantieren,
 Op 't zachte kamomil te leggen, staâg verzeld
 Van Zeemeerminnen of Najaden van het veld.
 Maar zo in tegendeel geluk op de aard is, waarlyk
 Ik stel haar op een rots, steil, hoog, en zeer gevaarlyk,
 Alwaar de deugd, door 't zwerk van de aardfche damp, zich
 vind,

Van veele nooit gezocht, van weinige bemind.

REIMOND.

Wat is de liefde niet al magtig te volbrengen!

DIDERIK.

Dit is geen liefde, maar een vuur om te verzengen, Een

Een vlek der ziel, die 't geen de reden eifcht, verftoord,
En hooge geelten hun gedachten bluft en fmoord.

REIMOND.

't Waar beft dan 't geen men mind, en ons verrukt de zinnen,

Te zien nooit, dan te zien, en niet te durven minnen;
Want tegenwoordigheid verwekt begeerte, en daar
Valt voor den menfch, op 't rond des waerelds, niet zo
zwaar,

Als aan te fchouwen 't geen ons aangenaamt in de oogen,
En liefst, en waardst is, en wy niet genieten moogen.

DIDERIK.

Indien ge een weinig deugds befteld had tegens 't vuur
Van deze hartstocht, wis gy waard ter goeder uur
Daar van bevryd geweest, en had u konnen sterken,
Wanneer gy u daar van gediend had, met te opmerken
Van fchoone en deftige voorbeelden, en een goê
En braave opvoeding, om 't gemoed niet ftaafs, noch moê,
Door vuile luften, ooit te laaten overwinnen.

REIMOND.

Wat viel ooit zwaarder dan 't beheerfchen zyner zinnen?
Schoon men een moedig paerd in 't hevigt van zyn fprong,
Slechts met de toom alleen wel tegen hield, en dwong;
Zo is 't wat anders, met den teugel van de reden,
Te temmen het geweld van zyn genegentheden,
Die, als de wili'gen, fchoon van al haar loof gefnoeid,
Fluks takken fchieten, en weêr t'elkens staan begroeid.
Ik fhrikte menigmaal voor 't pleegen dezer stukken;
Myn kwaade neiging deifde uit vrees voor ongelukken,
Maar myn hartnekkigheid won veld als ik haar zag,
Die fchoone, 't aangezigt gelykt een ed'len dag,
Een lieffelyk zomerweêr als 't regend, en de ftraalen
Der zon in nevelen en zoele wolken dwaalen;
Maar even eens als dan de Nachtegaal zomwyl
Zyn zangen tureluurt, en fchichtig, als een pyl
Door 't loof boord, baaid de min zyn pluimen in deez'
traanen,

En speeld in 't helder licht der oogen. wat vermaanen,
Wat bidden heeft die kracht om my hier van te ontflaan?

DIDERIK.

Om 't branden eener koortze, en zyn geweld te ontgaan,
Word 't ingewand geruimd, en de aders 't bloed ontoogen,
Daar hoord fenyn en vlym, ten minste bitt're droogen,
Tot redding toe; maar gy-wraakt de artzeny, en zuipt
De hoog verboden wyn. elendige, dus sluipt
Door uwe minnedorst de dood in 't harte, en 't leeven,
Verdryftge in plaats dat gy de kwaal zoud tegenstreeven.
Zo dra den Hartog komt genaakt uw lyfsgevaar.

REIMOND.

Ga, zet de doodkist in den kerker op een baar,
Zo brengt men 't lyk te nacht in stilligheid ter aarde.

DIDERIK.

Waar was 'er kwaad dat niet in 't eind zyn straffe baarde!

Einde van het Darde Bedryf.

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

DIDERIK, REIMOND, GYSBRECHT.

DIDERIK.

HEt lyk is op uw last ter plaatze daar.

REIMOND.

't Is wel.

Hofmeester, wat 's'er gaans? wat jaagt u hier dus snel?

GYSBRECHT.

Myn Heer, de Hertog komt, men ziet, met zegewen-
schen,

De Vloot by Rammekens vast nad'reu, duizend menschen
Van alle staaten, oud en jong zyn op de been,
De venst'ren zyn bezet vol van aanninnigheên
Der jofferlyke praal, daar kinderen en gryzen
De blydschap van het hart, door haar gelaat, bewyzen;
Terwyl de Landsheer in de haaven hen genaakt,
Met eene staatsy, die van pracht en luister blaakt
In Prinsen, Hartogen en Graven veeler Landen,
Itaalje en Duitslands roem is, zo men zegt, voorhanden;
Daar word in zyn gevolg de Neef des Paus verwacht,
En ook den oudsten zoon uit 't Mantuaans geslacht,
De Aartshartog Sigismond, de Markgraaf van Ferraraen,
De Paltsgraaf aan den Ryn, Venetie aan de baaren,
Van 't Adriaatich meir heeft hier haar Afgezand,
Met die van Keulen; al de bloem van Nederland,
Wel honderd Ridderen, Schildknapen, Baanderheeren,
En veel Mevrouwen 't Hof met haaren glans verincêren.

DIDERIK.

Myn Heer, nu diend de tyd wel spoediglyk beleeed.

REIMOND.

Ga, maak, in aller haatt, al't geen gy kond, gereed:
Myn Lyfwacht neem haar post by 't landen op de Haven,

Terwyl de Raad vergaard, dat fluks de Ridder draaven
Gezwind, wy volgen u....

T W E E D E T O O N E E L.

REIMOND, DIDERIK.

REIMOND.

MYn vriend, het komt zeer wel,
Dat, door goê voorzorg, nu is alles op zyn stel,
Door dien wy's Vorsten komst voor dezen al verwachten,
Zo maar de onstelde vrouw niet uitbarst in haar klagten;
Dat diend belet, wat raad? indien ik my van haar
Verzekerde, en haar hield gevangen om 't gevaar
Te ontworstlen, en 't gerucht van myn bedryf te smooren,
Zo lang den Hartog hier aan 't Hof blyft?

DIDERIK.

't Is verlooren!

Zy heeft gewisselyk haar vrienden 't leed geklaagd;
Wie weet of zelfs de stad niet van dit stuk gewaagd.
Haar adelyk geslacht, en hoogverheve maagen,
Die zouden meêr, als zy, u aan den Vorst beklagen,
Men zag 't gemeene volk, nu te einde van geduld,
Uw vorderen ten straf om uw verdiende schuld,
En duizend tongen, scharp om naar uw hals te dingen.

REIMOND.

Hoe zal ik dan nu best hier dezen dans ontspringen?

DIDERIK.

Door schatten en gevei, ik zie geen and'ren raad.
Zy komt, maar, zie hoe bleek, en in haar rouwgewaad!
Nu heeft zy de overkomst des Hartogs al vernoomen,
Zy zouw doch anders om al's waerelds goed niet komen.
Dat zy dus vroeg komt, eer den Vorst hier is, bedied
Dat zy tot haare klagt gelegentheid bespied;
Want, door dien tweeden slag nu in de versche wonde
Haars zedigen gemoeds, schynt zy verwoed, deez' stonde
Vereischt uw schranderheid....

DAR-

DARDE TOONEEL.

REIMOND, VREDEGOND, DIDERIK, ADA.

REIMOND.

HOU op uw ted're leên
 Te krenken, staak deez' rouw, en 't droevige geweên,
 Bewaar uw braave stant, uw droefheid krenkt myn zinnen,
 Om dat ik de oorzaak ben door myn hartnekkig minnen.
 Ik, die uw toorn ontstak, zal haar verzachten doen.
 Vergundme een kleinen tyd tot dat ik u verzoen.
 Laat my al stervend' voor uw schoone en toornige oogen,
 Ter liefde om u, myn schat, verwerven mededogen.
 Erbarm u zelve en my, ons beider heil is een.
 Verbrak ik het ontzach, gy word weêr aangebeên.
 Wat straf gy me oplegt, 't word met groot geduld geleeden.

VREDEGOND.

Och! was dit hoofd, ô schelm! my meê van 't lyf gesneden,
 Als myn onnos'le man, door uw vervloekte zwaard,
 'T geheugen had myn ramp niet aan myn geest verklaard.
 Door eene slag had ik geheelyk haar verlooren.
 Nu komt de onteerde vrouw, de moord haars mans to
 vooren. (knot!
 Hoe snijft die slag, daar 't hoofd van 't lichaam legt ge-
 Help! wat een bloedfontein spruit schuimende uit zyn strot.
 Hoe gaapt de naare mond, met lootverf overstreeken!
 Daar 't woord van Vredegonde noch voor het laatst bleef
 steeken!
 Het zwart gestremde bloed beklad het blank albast.
 De stervende oogen, van een lange nacht verrascht,
 Bezwyken. 't bloozend rood der lippen neemt, in 't vlug-
 ten,
 De kusjes meê, daar diep geworteld. de ongenuchten
 Bezwalken my het brein. ach! ach!

ADA.

Mevrouw, bedaar;

C 5

Zo

Zo grypt de zeeman moed in gruuw'lyk Iyfsgevaar.
 Verheven van gemoed in druk is 't werk der vroeden.
 Kom, steiger boven 't reik der droefheid en haar woeden.

VREDEGOND.

Bevlekte kuisheid. ach! al't water van de zee
 Is magt'loos om uw finet te zuiv'ren. ik stareê,
 Ruk uit de kling, en kom gezwind de doodsteek geeven
 Haar, die door uw geweld, onwaardig is te leeven.
 Hoe! deilt gy voor uw nut en voordesl dus bedeeft?
 Elk wenscht doch na de dood van die geen die hy vreeft.

REIMOND.

De liefde deê my 't hart om uwe schoonheid blaaken,
 En sloeg, gelyk een vlam, verschrik'lyk door de daaken
 Tot yders kennis uit. myn reukeloos bestaan
 Was anders niet dan 't geen de min my had geraân;
 Hy heeft myn deffigheid en adel overwonnen.
 Ik vrees niet anders als 't geen u zou hind'ren kunnen,
 En vraag na my niet veel, maar ben om u begaân.

VREDEGOND.

Hoe! deed de wroeging 't hart niet in uw boezem slaan,
 Zo moogtge in zegepraal u zelve 't hoofd bekranslen.
 Maar wacht, ik zie deez' min noch door de saabel danffen.
 Ach! ongelukkig mensch, die boosheid pleegt en waand
 Dat alles blyft bedekt, schoon 't niemand ziet, gy haand
 U zelve een struikelweg ter dood, de locht of de aarde
 Zelfs, daar uw misdaad licht begraven, schreeuwt 't be-
 waarde

Geheim ten keelen uit, als de ongerechtigheid
 Uw eens ter straffe daagd, of dat gy 't schriklyk feit
 Slechts onverdachtelyk noch zelfs komt te openbaaren.

REIMOND.

Zie daar, mevrouw, ik wil geen schatten voor u spaaren;
 Ontfang van my deez' snoer van paerlen, rond en groot;
 Kom, laat dir gonde slot, een Vorstelyk kleinood
 Van diamanten, u den blanken nek versieren,
 En deze slonkerbag zyn tintelende vieren
 Affchit'ren van uw borst, deez' keten van robyn,

In goud gevat, bestraal uw hufsel door zyn fchyn.
Kenteekens van myn staat voor dezen, hoe! uw luifter
En waarde is onbekend en by deez' fchoonheid duifter.

V R E D E G O N D.

Ja duifter blyft dien glans der fteenen by het licht
Der lieflyke oogenftraal, als 't minnelyk gezicht
Van myn onnos'len man myn vrendelyk toelachten.
Geen bergen van robyn zal ik zo waardig achten,
Als zyn vergooten bloed. wat paerlen zuiv'ren ftand
Herfteld de onzuiv're daad? laat los, nooit zal myn hand
Zich finetten aan al 't geen 't welk gy my aan komt bieden.
Ach! had ik te allen tyd uw boosheid konnen vlieden,
Zo had het los geluk my niet den rug gewend;
Ik leerde u kennen om te treuren tot myn end.

D I D E R I K.

Waarom het wellend zand beploegt en hoop te voeden,
Waar van in eeuwigheid geen vrucht is te vermoeden?
'T word tyd, ontvangt den Vorft, genaakt gy hem te fpaa
Gy valt gewiffelyk in 's Hartogs ongenaâ.

R E I M O N D.

'T is waar, gy raad my wel, hy mag voor 't hof al weezen.
Al 't geene ons het gemoed ontftellen doet door 't vree-
zen, (aan,
Zo 't bloed'lyk word gevreesd verwekt het fchaamd. kom
Mevrouw, met uw verlof, ik zal naar buiten gaan.

V I E R D E T O O N E E L.

A D A, V R E D E G O N D.

A D A.

Mevrouw, herfteld u fluks, dat geen roodoogde rouwe
Uw leevendige geeft in 'druk beneveld houwe.
't Hangt aan des menfchen wil de rampen licht of zwaar
Te maaken naar men 't pak geduldig draagd. bedaar,
Het is rampzaalig dus geftadiglyk te treuren.
De kwaalen des gemoeds ook 's lichaams kracht ver-
fcheuren,

Wan

Wanneer de droefheid ons verouderd voor de tyd,
 Die zo befmetlyk is, dat 't geen een ander lyd
 Wy naauwlyks kunnen zien, of voelen zelfs van binnen
 't Doordringende fenyn bedwelmen onze zinnen.
 't Is buiten uwe schuld al 't geen gy lyd, hou moed.

VREDEGOND.

't Geen men in onschuld lyd is bitterder dan roed.
 Verdiende straf word noch geduldiger geleeden.
 Hoe onverwacht ben ik door 't woest geweld vertreeden,
 Schoon 't voorbedachte kwaad van langerhand verschrikt,
 't Gemoed heeft, als het komt, zich zelfs daar nageschikt.

ADA.

Uw man was sterffelyk, dit had gy moogen denken, (ken?
 Wy moeten alle in 't graf, wat moogte uw zinnen kren-

VREDEGOND.

Ach! was hy, als een held, in 't harnas neêr gestort!

ADA.

Houd op, en overdenk, eer het te spade word,
 Op welk een wys gy best den Hartog moogt ontmoeten.

VREDEGOND.

Ik zal zo dra hy komt, my werpen voor zyn voeten,
 Wraak roepen van 't geweld der boozen dwingeland.

ADA.

Heer Vrank van Borzelen, de Graaf van Oostervant,
 Uw oudoom, heeft het oor des Hartogs, niemand nader,
 Ja zelfs de Vorst noemd hem gemeenlyk zynen vader;
 't Was best hem allereerst te ontdekken al uw leed.

VREDEGOND.

Ei! wat weêrhoud gy my door lust tot wraak gereed.

ADA.

De ontroerde ontbreekt het eerst aan wyzen raad te vatten,
 Verstand en overleg ontslipt haar met hun schatten.

VREDEGOND.

Hy heeft Graaf Nicolaas van Kampobasse, meê
 Een Oom zo wel als ik, die...

ADA.

Hoor, ik merk alreê

Een

Een wonderlyk geluid van klokken en trompetten.
Daar komt de Vorst. 't is tyd, om op uw zaak te letten.

V Y F D E T O O N E E L.

KAREL, VREDEGOND, REIMOND, KAMPO-
BASSE, BORSELEN, DIBERIK, ADA, *Uit-
beemsche Vorsten, Ridder, Baanderbeeren.*

KAREL.

GY Vorsten, die 't geluste om myn gebied te zien,
Nu tred ge op Zeelands grond, een Graaffchap, kon
't geschiên,

En zag ik kans 't verschil van zeden, taalen, wetten,
En vryheên van elks land, op eenen wys te zetten,
Gantsch Neêrland zaagtge in een groot Koninkryk her-
schikt,

De wapenschitt'ring, die my steeds in de ogen blikk,
En Fransche listen zyn 't die mynen toelag stutten.

VREDEGOND.

O Vorst! die yder voor 't geweld poogt te beschutten,
My is geweld geschied van moord en vrouwekracht.
Uw Stedehouder, daar gy alles goeds van wacht,
Heeft myn gemaal vermoord, en ook myn eer geschonden.
Nu eisch ik recht van u, gy zyt daar toe verbonden.

KAREL.

Hoor, vrouw, indien gy my geen waarezaaken klaagt,
En die zo zeker zyn als 't licht des hemels daagt,
Men zal u handelen naar 't recht dat gy verdienden.

BORSELEN tegen Vredegonde.

Zyt gy dat?

KAREL.

Kend gy haar?

BORSELEN.

Zy is van myne vrienden.

O Vredegonde! waar is uw schoonheid heen gevlugt?

VREDEGOND.

Noch leef ik, maar, helaas! in druk en ongenucht.

Voor wien, helaas! zoude ik my pronken met gewaaden?
 Wiens oog behaagen, met zo zwaar een druk belaadent?
 Hy, die hier de oorzaak van myn fierfel was, is weg.

KAREL.

Waar is den Landvoogd? hoord gy niet het geen ik zeg?

KAMPOBASSE.

Geduchte Vorst, hier is myn Neef, om u te toonen
 Dat niet dan eer en deugd in zulk een man kan woonen.

KAREL.

't Is wel, kom nader my, is u deez' vrouw bekend?

Verbleektge, en staatge stom? dit ben ik ongewend.

Weet gy de klagten daar zy u meê komt belasten?

'T verschrikkelyk bedryf het welk nooit Ridder pasten?

Ik wenschte waarlyk dat het loogen was. nu spreek.

REIMOND.

Haar man is om verraad, het welk ons klaarlyk bleek,
 Onthalt, hy wist al 't land met tweedracht te vervullen.

KAREL.

Gy tragt het stuk noch met verschooningte te hullen,

Door valsch blanketzel te vergulden 't vuil bedryf.

Wat muilband gy 't gewisse, ontken vry stout en styf,

En zoek de schande door uw listigheid te mommen.

't Geweld roept hier om recht, 't recht valt hier niet te
 krommen.

'k Zal deze dubbelheid der god'looze euveldaad,

Dat ys'lyk wangedrocht, waar van gy zwanger gaat,

Hoe wel verborgen, met een klaarder dag beschaamen.

Sta buiten, vrouw; en gy myn heeren, laet ons t'saamen.

ZESDE TOONEEL.

KAREL, REIMOND.

KAREL.

HY struikeld licht die op geen goede weegen gaat:

Ik leeze uit uw gezigt hoe 't hart inwendig slaat,

Van vreemde zorg bestreên; hier schuld een heim'lyk
 duchten.

De dartle wellust teeld gemeenlyk wrange vruchten.
 Gy weet wat dank en trouw, voor myn weldaaden, gy
 Verpligt blyft aan uw Vorst voor Zeelands Landvoogdy;
 'K bezweer u by, die beide, oprechtlyk te openbaaren
 Wat van de zaake zy, 't volkomentlyk verklaaren
 Zal oorzaak zyn van gunst, of strengheid, maar 't geduld
 Te tergen van myn magt, vermeerderd uwe schuld.
 Garecht door zee; hef op, het lust ons om te hooren.

R E I M O N D.

Genade, o Vorst! genade! ik sidder voor uw tooren,
 'K omhels uw voeten, ach! vergeef my myn bestaan,
 't Is onbezind, en in een minnekoorts gedaan;
 Haar groote schoonheid was 't die myn verstand verrukte,
 Terwyl ik haar gestalte in myn gedachten drukte.
 Waar zy haar oogen sloeg, scheen 't al om haar verheugd.

K A R E L.

Zich van 't behaaglyk schoon te onthouden, is een deugd.

R E I M O N D.

Der sterffelyken lot had nooit zyn eifch, ten waare
 Daar iets aan mangelde, deez' menschelyke schaare
 Zou door volmaaktheid zelfs hun maakzel raaken kwyd.

K A R E L.

't Is buiten twyffel dat gy niet volmaakt en zyt.
 Beken uw schuld, vaar voort, ik wil geen tyd verkwiften.

R E I M O N D.

Zy is onschuldig en onnozel, door myn listen,
 Bragt ik haar man omhals, met landverraad beticht,
 Dien hinderpaal stond my onlydelyk in 't licht.
 Ik dwong haar tot myn drift, door woeste min bezeten.

K A R E L.

Schelmstukken hangen t'saam als schaakels eener keten.
 'T eerwaardige gerecht dus vals'lyk te verraan,
 De heil'ge vuurschaar voor een moordkuil bloot te staan
 Door u, die het gebit der menschelyke wetten
 Op uwetanden neemt, myn zetel durft besmetten,
 Foei! welk een gruwel, die myn geest tot gramschap
 noopt,

Z o

Zo vasten huwlyksband door vuile lust ontknoopt?
 Uw straf volgt 't regt, gebied de tucht, de reden roepen:
 'K zal uw belustheid eens verleeren meer te snoepen
 Die zuure druiven; de eer des wynstoks dus geplukt,
 En 't onryp ooft den boom doldriftig afgerukt!
 Wie kan 't gedoogen die by zinnen is?

REIMOND.

'T verwachten
 Van uw genade, een troost en toevlugt der gedachten,
 Ziet nu alleen op u. indien ik ooit, begruift
 Van 's vyands bloed, op 't spoor van uw manhafte vuift,
 Uw overwinnende en voorspoedige oorlogsvaanen.
 Vol moeds, te volgen plag, zo bid ik dat myn traanen
 Genaâ verwerven ach! ik ben u waard geweest
 Gy vorderde my om myn dapperheid en geest.
 Dus lieflyk pleegt gy my een hart in 't lyf te spreken.

KAREL.

Had gy de kryg vervolgt, nooit waar my zulks geblee-
 ken;
 Nu bragt u de overdaad en ledigheid tot niet.
 Die onverwinlyk was, is 't niet een groot verdriet,
 Word overwonnen door zyn eigen kwaade tochten,
 Geen buiten vyanden, maar vuile zielgedrochten.

REIMOND.

Ik zal, tot boete van deez' misdad myne trouw,
 Tot zuivering van eer, haar geeven, met de vrouw,
 In huwelyksverbond, myn levensdagen enden;
 Zo krygt zy 't eerlyk loon des huw'lyks voor het schen-
 den.

KAREL.

Hofmeester, roep de Vrouw, en Graaven, aan weêrzy
 Vermaagdschapt, met de bloem myns hofgezins by my;
 De uitheemsche Vorsten, die my in deez' reis verzellen,
 Zult gy naar haaren staat, al 't geen haar lust bestellen.
 Onschuldigd my by haar, deze uur vereischt myn pligt.

REIMOND.

Och! laat myn oorlogsdaân hier, als een tegenwigt,
 Myn

Myn feilen , door uw gunst en goedheid evenaaren.
Genade, o groote Vorst. och! wilt my 't leeven spaaren!

Z E V E N D E T O O N E E L .

KAREL, VREDEGOND, REIMOND, BORSELEN,
KAMPOBASSE, ADA, DIDERIK, *Ridders en Gewolg.*

KAREL.

DEwyl de zaak dus ver gekomen is, mevrouw,
Kom, neem hem tot uw man door wettelyke trouw.

VREDEGOND.

'K was liever met myn man, de onnos'len, uit dit leeven,
Dan met deez' snooden my in huw'lyk te begeeven.
Hoe zou 't my passen, deez', de moorder van myn man,
De schender van myn eer, te trouwen? ach! wie kan
De rampen draagen, die my zwakke vrouw verdrukken?

REIMOND.

'K weet dat ik de oorzaak ben van alle uwe ongelukken.
Door minnend vervoerd, verhaasten ik de dood
Van uw onnos'len man, en uwe kuische schoot
Wierd door myn vuile drift...

VREDEGOND.

Ach! gy ontdekt door spreken,
Terwyl gy alles meld, de wonden! door uw trekken
My aangedaan, en gy ontvonkt myn druk en smart.
Uw snoode onkuisheid knaagt dit kuis en eerbaar hart.

REIMOND.

Vergeef myn schuld, aanvaard deez' tekens, en de naame
Van Gemaalin, myn lief, deez' tytel zal de blaame
Afwisschen, en uwe eer herstellen in haar kracht.

KAREL.

Gy Graaven, naaft bestaande en de eer van elks geslagt,
Uw komt het toe met kracht dit huw'lyk voort te zetten,
'T is myn begeerte, en wil dit niemand zal beletten.
De plegtigheid geschied met staatsy en ontzag,
Op dat een yder van deez' trouw getuigen mag;
Bevorder zulks. ik ga; mevrouw, laat uw gezeggen.

D

ACHT-

ACHTSTE TOONEEL.

VREDEGOND, REIMOND, KAMPOBASSE,
BORSELEN, ADA, DIDERIK.

KAMPOBASSE.

(gen,

DE zaak, dankt my, vereischt geen langzaam overleg-
Zy is te schoon voor u om af te slaan, gy hoeft
U van uw bruidegom te schaamen, noch bedroefd
Te sussen, want hy munt in adeldom rechtschapen,
En ook in rykdom uit, en ridderlyk ter wapen,
In staatkunde nitgeleerd; stel noch de gunst daar by
Des Hartogs, en 't gezag van zyn stadhoudery.
Gy word in grooter eer hersteld, verlaat uw klaagen.

VREDEGOND.

Het is geen eer maar last een kwetsb're glimp te draagen.
Wat zou men zeggen? zie, daar gaat zy, die al 't leed,
Dat nooit te dulden was, vergeeten kan, en wreed
De moorder van haar man in de armen valt, 't verbreeken
Van de echt kwam door geweld noch dwang, dus zal men
spreken,

Dewyl zy door de trouw nu 't overspel beleid.
Men treê dan vry in 't goud op 't galmen van 't verwyd,
Men heet stadhouderes, en roeme op adelyken,
Zo zyn en schyn in 't minste elkander niet gelyken.

BORSELEN.

Myn nichte, volg 't geval, het trekt u tot geluk.

VREDEGOND.

Gy stort, helaas! niet eens een traan om al myn druk,
Maar tracht de wil, als hy het lichchaam, te overheeren.
Wat mogt ik hulp en troost vergeefs van u begeeren,
Die eenzaam, zonder heul, van mynen man beroofd,
Een droeve weduw ben? ik had u tot myn hoofd
Verkooren, 'k zag alreeds het gruwelstuk gewrooken.
Wat adelyke spruit en wenscht niet onbesprooken
Te leeven, tot een eer van 't loffelyk geslacht,
Dan door oneerlykheên van elk te zyn veracht.

BOR-

TREURSPEL.

BORSELEN.

51

Vervoegtge u nadentyd, en 't hartoglyk gebieden,
Ik zie de droefheid voor uw staatverand'ring vlieden.

VREDEGOND.

Ach! gy moet weten dat het aangezigt myns mans
Noch voor myne oogen zweefd, want ik gevoel althans
Zyn doodwonde, en betterf om zyne lichchaams smarte,
En draag tot dezer uur zyn beeldnis in myn harte.
Hy waar op ik in 't eerst myn zinnen heb gezet,
En 't hart vol liefde gaf, behouw het onverlet
Door al uw reden. neen! ó zal'geschim! zo 't denken
U by blyft, wees gerust, nooit zal ik immer krenken
De kuifche liefde en trouw die ik u eenmaal gaf,
Zy komt u toe, 'k bewaar haar voor u tot in 't graf.

KAMPOBASSE.

Wanneer de Vorst gebied dan helpt geen tegenstreeven.

VREDEGOND.

De Vorst die streng het recht handhaafden al zyn leeven,
Schynt nu verwaard, helaas! ik had myn hoop gesteld
Op hem, en dacht hy zou fluks straffen 't boos geweld;
In tegendeel men dwingd my tot deez' trouw; wie hoor-
den,

Wie zag ooit droever vrouw in al des waerelds oorden?

Wie meerder onglyk? zal ik nu deze hand,

Die aan myn bruidegom verstrekte een huw'lykspand,

De moorder reiken? ach! waar wierd meêr trouw ver-
brooken? (ken.

Myn eer word niet hersteld, myn man word niet gewroo-

Men moet dan trouwen, ach! hoe snyt dit door myn hart!

Ja, 'k zal dan trouwen, maar 'k zal trouwen tot zyn smart.

REIMOND.

Myn lief, dit enkel woord doet al myn vrees verdwynen.

Ik zie de blyde hoop van myne wensch verschynen,

En treê haar te gemoed in 't huwelyksverbond.

KAMPOBASSE.

Geluk en heil, voltrek die plegtigheid terstond.

Einde van het vierde bedryf.

KAREL DE STOUTE,
VYFDE BEDRYF.
EERSTE TOONEEL.

REIMOND, VREDEGOND.

REIMOND.

NU bruiſt myn ſchip, bepronkt met zegekranſſen,
rullig,

Door 't zorgelyk gevaar ter haven in; hoe luſtig
Ryſt de aangenaame reë! nu dunkt my zie ik land;
Gy hebt al lang genoeg hier tegen aangekant.
Bemin my, lieve licht, bemin my! als de ſtraalen
Der zon, by wintertyd, een langer ſchaaduw maalen,
De dag verdwynd, al 't ſchoon des aardryks zich ver-
ſchuilt,

Dan klinkt geen voogelzang, maar de ooſtewind die huilt
En blaafſt ons ys en ſneeuw, men plukt 'er bloem noch bla-
Zo gaat het nu met my, met treurigheid belaaſden, (den;
Indien gy, ſchoone zon, my door uw glans niet voed,
De daagen zyn my dan een winter in 't gemoed.
Keer weër, myn zon, en breng de zomer mee; myn leeven,
Keer weër! ſmelt ys en ſneeuw, ik voel myn ſinart ver-
dreeven,

Uw held're ſtraalen die vervrolyken de geeſt,
Van voorgeleden ſtorm noch treurig en bevreeſt.

VREDEGOND.

Ik ben my zelve een laſt. hoe ſwind'len myn gedachten?

REIMOND.

Befchouw een roozeplant, wat heeft men te verwachten,
Naar aller oogen ſchyn, van zulk een ſteeklig hout?
Help hoop en lydzaamheid! wie had het ooit vertrouwd,
Dat zo een dochter, als de roos is, voort zou koomen
Uit zulk een moeder, de onaanzienvlykſte aller boomen?
Nochtans bevind men haar de moeite en arbeid waard,
En deze doornelſtam zeer nut geplant in de aard,
Die ons zo ed'len bloem van bladeren en kleuren

Verschaft welk yders geest verlustigd door haar geuren.
 De uitspruitzels van myn min, 't is my van harten leed,
 Zyn steekelig en scharp, gy noemt haar dol en wreed,
 Maar de allerschoonste bloem, uit druk en smart gebooren,
 Zal u myn liefde zyn; geeft nooit de moed verlooren,
 Zo 't eerste aanschouwen van de zaak u heeft verschrikt,
 Gy zult uw droeve geest in 't kort weêr zien verkwikt
 Door de ondervinding, en u noch deeze echt bedanken:
 De muskadeltros zwelt allengs aan zyne ranken.
 Het graan rylt met der tyd tot koorenairen. wacht,
 Want gramschap, hartzeer 't word al door de tyd verzacht.
 Ik zie der Graaven komst om ons geluk te wenschen.

T W E E D E T O O N E E L.

REIMOND, VREDEGOND, KAMPOBASSE,
 BORSELEN.

REIMOND *zegen Kampobasse.*

MYn oom, hier ziet gy nu de vrolykste aller menschen,
 Die zyn geluk naar eisch niet uit te drukken weet,
 En de angst en schrik des doods, benauwtheid, hartenleed,
 En al die nev'len voor de vreugde ziet verzwinden,
 Nu hy bezitter is van 't geen hy 't meest beminden,
 Deze ed'le aanvalligheid, dit lieflyk gezigt,
 Daar alle schoonheid uit verwondering voor zwicht,
 Deez' gulde hairen, die naar wil der winden zweeven;
 Dus beeld de schoonheid en bevalligheid naar 't leeven
 Zich zelve uit, gewis, gy zaagt haar in dien schyn,
 Zo 't sterfelyk lichchaam hier haar kleeding slechts kon zyn.

KAMPOBASSE.

Wy wenschen u geluk in 't huw'lyk met verheugen.

VREDEGOND.

Elendige als ik ben! zou d'huw'lyks pligt vermeugen,
 Dat ik myn man en rouw om hem uit myne zin
 Verbannende, van hoop, begeerte en nieuwe min
 Bezeten, noch weêr lust zou krygen in dit leeven?

REIMOND.

Hoe kryg ik myn verstand, het welk my heeft begeeven
 Van de uur af dat de min my 't hart doortrof. weêrom?
 Het doold, gelyk een Bie rondom een ed'le blom,
 In uw schoone oogen, op uw blanke en poes'le kaaken,
 Of gaat op 't zacht yvoor der boezem zich vemaaken,
 Die lieflyk ryft en daald, gelyk de baaren doen
 Aan de oever, als de wind haar zachtelyk doen spoên.
 Indien ik eig'nen mag het geen my kwam te ontslippen,
 Zo laat my toe dat ik 't vergader met myn lippen.

D E R D E T O O N E E L.

KAMPOBASSE, KAREL, VREDEGOND, REI-
 MOND, BORSELEN, DIDERIK, *Ridders en Gevolg.*

KAMPOBASSE.

DE Hartog komt. myn Vorst, het geen gy had belaft
 Is plegt'lyk afgedaan, de trouwknop is nu vast.

KAREL.

't Is zover wel: maar, nieuwgetrouwde man, en heeren;
 Hoor, luister toe, dit is myn wil en streng begeeren;
 Dat Reimond, by aldien geen kind ren uit deez' trouw
 Voortkomen, en het eerste afsterft, dat zyne vrouw
 Zyne eenigste erfgenaam zal weezen.

REIMOND.

'k Ben te vreden.

KAREL.

Amtschryver, schryfhet; wees getuigen van deez' reden,
 Gy heeren al te saam. is nu aan uw gemoed
 Genoeg gedaan, mevrouw, en 't ongelyk geboet?

VREDEGOND.

Ach!

KAREL.

My, en 't recht is geen voldoening noch gegeven.
 Graaf Borselen, gelei de Bruid, het treurig leeven
 Vereischt verandering, daar 't vrouwetimmer wacht,
 Op dat door goed onthaal de droefheid word verzacht.

Vredepond en Borselen binnen.
Te

Tegen Reimond.

Maar gy , om de geboort' der gruwel , lang in 't harte
 Gedraagen , ly te recht een welverdiende smarte.
 Erinner wat gy op uw hoor'nen hebt gelaân.
 Door toomellooze tocht , en onbezindê waan ,
 Trokt gy 't gewis bederft ter deuren in , nu moeten
 Wy 't recht bevord'ren , gy het met den halze boeten.

R E I M O N D.

Genade , ô vorst!

K A R E L.

Wat dicht uwe onbeschaamde geest?

Durft gy noch hoopen? ach! wat waar het goed geweest
 Zo de ongebonde min gesnuikt was t' allen tyden?
 Wat heeft de waereld door dat kwaad niet moeten lyden,
 Hoe heeft dat dartel vuur de steden afgebrand,
 En de oorelogsbanier op 't bloedig veld geplant,
 Wat is 'er staal gestompt , hoe veel verdelgde ryken
 Zyn plots'lyk neêrgeflort op de afgestreedde lyken
 Der Onderdaanen. kom, Heer Did'rik , volg myn last ,
 Verzeker u van hem , ga heen , en breng hem vast
 In de eigen kamer daar de man heeft moeten bukken.

R E I M O N D.

Ach! hoe beklag ik nu myn drift , myn gruwelstukken.
 De onredelyke en snot begeerte dreef my voort;
 Doch 't is myn eigen schuld , ik opende de poort
 Straks van myn oordeel , toen joeg fluks begeert' de rede
 Van haaren troon , de schaamte en de eerbaarheid vlood
 mede,
 De uitzinnigheden en de dwaalingen , gezwind
 De onkuifche min ten dienst , die voerden het bewind ;
 'K wierd magtloos van die stroom verrukt en weg gedree-
 ven.
 Genâ , myn vorst genade. ach! wilt het my vergeeven.

K A R E L.

Breng weg , gy vind uw last , waarom dus lang gemart?
Diderik met Reimond binnen.
 Dat 's een goot waters hem al killende op het hart?

Want hy had zich verâaft aan zulk een hoogen hoope,
Nu voeld hy 't gruuwelstuk hem weêr in 't oog gedroopen.

KAMPOBASSE.

Ik bidde, uw hoogheid, hoor my ſpreeken voor myn neef,
Indien ik immermeer iets in uw dienſt be'treef
Tot voordeel van uw ſtaat, de vruchten klaar gebleeken
Van uw zachtmoedigheid doen hoopen dat myn ſmeeken
Geene ondank haalen zal by u, ô groote vorſt!
Genade is Prinſen eer, een hoofddeugd die hun torſt
Ten top des lofs. helaas! had hy hem wel beraaden!
Een drift van liefde alleen is de oorzaak van zyn ſchaaden.
Men neemt de onſchuldiging licht aan, als men de ſchuld
Slechts op de liefde werpt. de min, die 't brein vervuld,
Verrukt de vroedſten zelfs, nam wyzer liên als dezen
Wel eer 't verſtand, noch wierd haar doen ſomwyl ge-
preezen.

KAREL.

Men moet zich niet te zeer verwond'ren dat de tyd
Der liên hoedanigheên, en de uitkomst die bevryd
Van ſtraf, gelukkig kwam ten einde, de gebreeken
Eerlyk en loflyk maakte, of dat ze zo geleeken:
Vermits de deugden, en de zonde naar 't begrip
En 't oordeel van 't gemeer geacht wierde, en niet ſlip
Na haar verdieſten zelfs heer Graaf, het zal my voegen
Het kwaad te ſtraffen, tot des nazaads vergenoegen;
Uw Neef, hoe edel, en hoe dapper in 't gevecht,
Is eene onkuiffchen ſchelm, en moordenaar, te recht
By eigen naam genoemd het zal daar nooit toekoomen,
Dat zulk een gruuwelstuk, tot yzing aller vroomen,
Gelukkig uitgang hebbe, als hy zich had verbeeld;
Op dat niet loflyks hem hier van in 't hoofd en ſpeeld.

KAMPOBASSE.

Slauw meededoogende oog op onze dienſten t'ſaamen,
En wilt met ſchandſtraf toch ons ſtamhuis niet beſchaa-

KAREL.

(men.

Zyn ſchande is de uwe niet, ik zal uw waardigheên
Door amten vorderen; zyn miſdryf is alleen

My

My meerder leed dan al 't geflacht is. 'k heb geboden
 De leevende terftond te leggen by den dooten.
 Barmhartigheid voor hem zou wreedheid zyn van my.
 Gerechtigheid bind ons door werten t'samen, wy
 Verftrooiden anders als het fchuuwe vee vol vreezen;
 Want wie zou hier op aard van 't zyn verzekerd weezen?
 Zy is der menfchlyke gemeenfchaps gulde band.
 Men heeft het jaargetyde om vruchtbaarheid van 't land,
 Zo zeer niet, als naar die gerechtigheid komt pleegen
 Hier goed te noemen; want de Vorften die verkreegen
 Hun ftaten eertyds om het onrechtvaardig woën
 Te weeren, en wie wierd beleedigd recht te doen?
 Gerechtigheid geftreng geoeffend onbewoogen,
 Bragt het gelukkig land steeds voorspoed en vermoogen;
 Ja, lof en eer zyn alstwee dochteren van ftaat,
 Waar zich rechtvaardigheid vertoond en straf van 't kwaad,
 En door die zelve deugd, zo hooglyk hier van nooden,
 Als voedzel voor den buik, zo worden Vorften goden.
 'k Verlang te hooren of myn laft niet is volvoerd.

K A M P O B A S S E.

Ik voel my om dat woord tot in myn ziel ontroerd!
 De allernaamhaaftigfte Soldaat van uwe benden
 Tedoemen tot het zwaard? ach! waar zalik my wenden?
 Waar vondge ooit zyns gelyk zo noodig voor uw ftaat?
 Herroep zyn vonnis, Vorft, of neem het in beraad.
 Hy zal, door zyne fpeer, vergeef hem zyn vergiffen,
 Met 's vyands brein en bloed die vuile vlek uitwiffen,
 Of ftervende in 't gedrang der ftryderen, verwoed
 Vertreeden van de hoof, noch tuigen zynen moed.
 Wie zal 't gevaar des doods ftandvastelyker zoeken?
 'k Verzeker u, myn Vorft, dat hy zich zal verkloeken,
 Den grond van 's vyands muur te fchudden, en door 't zwaard
 En itaalen fchild aan de arm, uw ftandaard, onvervaard
 Ter muurbres door gered, daar 't zieltoogd te allen kanten,
 Bestaan tot blyk der zege op 's vyand wal te planten.
 Kom, geef den oom zyn neef u zelve een oorlogsman,
 Die vol van yver jooft waar hy u dienen kan.

Ach! laat ik door uw last hem redden, geefgenaade.

*Di. leri en Dienaars, met het
Lyk van Reimond, uit.*

Helaas! daar is zyn Lyk, helaas! het is te spaade.
Zo word de schoonste telg van 't snoeimes doorgesneen.
Wat baate uw frissche jeugd, en kracht, en wakkerheên?
Schoon hoe hofweêr wys, noch kost gy deez' storm niet
keeren.

Hier leid al 't wapenspel, en 't adelyk hooveeren,
Uw onvertsaagde moed, en wond'ren van uw speer,
Roemruchtig kryggeluk, en al uw wapen eer.
Gaf ik u daarom 't merg der leeuwen en der beeren,
Voor vrouwenzog? bestond ik uwe jeugd te leeren
Serpenten, draaken, in haar hoolen ys'lyk naar,
Te wurgen met uw hand? de panthers, met gevaar,
De nagels, 't wilde zwyn de tanden uit te rukken,
Om dat gy namaals hier dus zoud verongelukken?
O zielloos overschot! hoe! legtge in deze kist?
Wat hebt gy niet met my in de itajaansche twiff,
En kroonzucht van Anjou en Arregon gezworven!
Nu zyt gy buiten 's lands in ballingschap gestorven,
En derst die schoone geur, door schand'lykheên bekleet,
Die leeven doet, en weêrden man ten graave uittrekt,
Na dat 't verganklyke en het broos hier is verzwonden.
Hoe was uw oordeel dus met nevelen omwonden?
Ach! de onbedachte min bedroog uw hoop, zy liet
De haven u van 't heil aanschouwen met verdriet.
'T was maar een grinneken der kwaâ'fortuin, haar streelen,
Met schoongelaat, helaas! een doodneep, niet te heelen.

KAREL.

Heer Graave, neem geduld, en maatig uwen rouw.
Gy dienaars, haal het Lyk van de eerste man, de vrouw,
Die buiten haare schuld deez' smarten komt te lyden,
En die 't onmoog'lyk was haar ongeluk te myden:
Ach! die elendige, wel mededoogen waard,
Komt herwaarts aan, en schynt nu weder wat bedaard;
Nochtans moet ik haar myn rechtspleeging openbaaren.

VIER-

V I E R D E T O O N E E L.

V R E D E G O N D, K A R E L, K A M P O B A S S E,
B O R S E L E N, A D A, D I D E R I K, *Ridders en Gevolg.*

V R E D E G O N D. (ren.

G Een plaatsverandering verlicht myn droef bezwa-
De smart der droefheid drukt my waar ik ga of sta,
'k Ontvlugt haar te vergeefs, zy volgt my altyd na;
Hier doet 't onkuifsch geweld, en daar de moord my bee-
ven.

K A R E L.

Mevrouw, vergeet uw druk de loop van 's menschen lee-
ven

Is de ongestadigheid eens Golfs gelyk, en niet
Dan een geduurige beweging. de uchtend ziet
Des waereldsluk zo wel als de eefste bloem ontlooken,
En weêr verwelkt. het heeft niet aan myn wil ontbrooken
Om uw geleeden leed te rechten tot een blyk.....

V R E D E G O N D.

Helaas! wat zien ik daar? wat is dat voor een Lyk!

K A R E L.

Van uwen man.

V R E D E G O N D.

O Votst! hoe lacht gy met myn treuren,
Is 't leed niet groot genoeg, moer gy my 't hart verscheuren?
Gy! een beschermmer der gerechtigheid genoemd,
Waar van 't gerucht zo breed op yders tonge roemd?
Ik bad om recht, maar gy gebod my om te trouwen
Die de oorzaak is van 't leed; nu wekt gy 't naberouwen.
Maar gy, myn Burgerhart, komt gy de droeve Bruid.
Verwyten dar haar lust nu nergens meêr voor stuit?
Jaagt uw mishandeld lyf my schaamte aan, om 't vergeeten
Van liefde en trouw? slaat gy, slaat gy! my in 't geweeten?
Wanneer gy leefde, hield ge uw leeven nimmer meêr
Zo waardig, als gy hield myn kuisheid en myn eer;
En ik, men wil my uw gedachtenis berooven,

En

En door eens anders min uw kuiffche liefde dooven,
 Myn ſchoonheid, zo ik ooit die immer heb gehad,
 Of die geen die in 't oog van dien echtſchender zat,
 Benam u 't leeven, ik was de oorzaak van uw ſterven.
 O ſchandvlek als ik ben! indien ik zoek te derven
 'T geheugen van uw liefde, en ſla ſlegts in den wind
 Met welk een tederheid dat gy my hebt bemind,
 En nochtans ſchynt het zo, ik ben gehuwd, 'k gaf heden
 Hem 't woord, de plegtigheên zyn zelve naar 's lands zeden
 Nu al voltrokken; wel, wat eifchter noch? het bed,
 'T omhelzen, neen! de dood. dez' verf is reeds gezet
 Tot ſterven. hoe! zoude ik dien moordenaar, dit 't leeven
 Van my en mynen man (verliefde zielen zweeven
 Alwaar zy minnen) moorde, en 't lichnaam heeft ont-
 bloot

Van de ed'leziel, want ziet ik ſta hier leevend dood,
 Beminnen konnen? neen! waar ben ik toe gekoomen?
 Uw wil en ſtreng bevel, ô Vorſt! dat deed my ſchroomen;
 Hoe! ſchroomen? daar de liefde alle angst des doods ver-
 acht.

Tegen Kampobaffe en Borſelen.

Gy Graaven, hebt my door uw raad hier toe gebragt.
 'K herroep het gruwelſtuk, 'k was toen niet by myn zin-
 Vergeef my, Burgerhart, ik zal u eeuwig minnen. (neen.
 Alle raad'ren, op myn ſtem ontsprongen, loozen 't bloed;
 Ik ben uw moorderes, ei! meld my niet, 't gemoed
 Spreekt zelve, ach! zie daar, dit wezen deze trekken
 Des aangezigts, helaas! alle ys'lykheên ontdekken.
 Ach! Ada, zyt gy hier? waar ſtaan wy? waar gevoerd?
 Of heeft de tegenspoed my nu het brein ontroerd?
 Of waart het Lyk myns mans, om elk te doen aanschouwen,
 Wat ſtraf hy waardig is die 't hoofd hem af deed houwen?
 Of zyn zy beide onthalt? hoe droevig en hoe naar
 Staat yder 't aangezigt! waar is de Landvoogd? waar!
 Die, dobberende op de waag dus eener zee van duchten,
 Bereids zyn blyde hoop verſchynen zag, en vlugten?
 Ik beef van ſchrik! zie daar een tweede Lyk, ô ſmart!

'T zal

'T zal waarheid zyn; myn hoop, myn eenigste, myn hart.
 U ken ik. ach! myn troost, deez' lieffelyke lynen
 Des aangezichts, helaas! deez' kwetzen 't hart met pynen,
 Op u stond myne liefde alleenelyk gevest!
 Myn aangenaamheid, myn verkwikking, ach! in 't lef
 Zoriep gy, Vredegrond! ô Vredegrond! ik hoor 't karmen,
 En uw beklag'lyke en bedroefde vrouw kon de armen
 Niet om u slaan, noch met haar mond den laaften snik
 Ontfangen, maar verloor u in dien oogenblik.
 En gy, wellustig mensch, die in hofweelde ontlaaten,
 Uw goed, uw eer, uw lyf en leeven al uw staaten
 Verreukeloosde, als u de min t' zyd uit deed slaan,
 En raâbreuk lyden deê door 't hollen op die baan,
 Wat holpen redenen om u hier van te trekken?
 Wat beden om u uit die dolligheid te wekken?
 Wat traanen om dat vuur te bluffchen? niets met al.
 Nu legt gy hier, en bragt ons, en u zelfs ten val.
 Alle and're Ridderen die rusten ryk van zegen
 In de ed'le schaduwen der palmen, te aller wegen
 Des vyands vuist ontrukkt, maar gy, alleen ontzind,
 Hebt my ellendig en rampzaaliglyk bemind.
 Ach! onbeschaamde drift, hy ging door u verlooren.
 My komt hoe langer, ach! hoe lyder maar ter ooren.
 Men kan de woorden, die ten monde uitgaan, verstaan,
 En 't aanzigt zien: maar wat het hart denkt, nimmer
 raân.

Ach! Vorst.

K A R E L.

'T is waar, ik deed u trouwen, maar met meening
 En voorbedachtheid, om, door huuwelyks verëening,
 U, die onteerd was, weêr te stellen in uw eer,
 'k Hebt 't geen ik kon gedaan, het recht vereischt niet meêr.
 Nu leefd gy, na de dood der mannen, onbesprooken.
 En vind den eersten, door des laaften dood, gewrooken,
 Des laaftens goederen ten bruidschat door de trouw.
 Heer, Diderik, kom geeft zyn vonnis aan mevrouw
 Het welk ik zelve schreef, en hem heb toegezonden

In

2 KAREL DE STOUTE;

In zyn gevangenis, alleen om dit te oirkonden,
 Te strekken tot getuig van 't geen men nimmer zag;
 Eerst vrouw, toen weduw, bruid, weêr weduw opeen
 dag.

Gy, Graaven, ga, bestel de Lyken, die ik t'saamen
 Hier tot dien einde heb doen brengen, naar betaamen
 Van hunne staaten, met myn hoffschoet wel gepaard
 Ten grave.

VREDEGOND.

Ach! vertoef; kom, breng my meê in de aard,
 'T is redelyk dat nu onze geesten t'saamen zweeven.
 Een diepe droefheid rukt en sleurt my reeds uit 't leeven.

Zy valt in de armen van haar Vertrouwde.

Einde van het Vyfde en laatste Bedryf.